

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 12-50 Din
za inozemstvo 25.—
neobvezno

Dglasi po tarifu.

Uredništvo:

Milošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 38.

Podružnice:

Maribor, Baravska ul. 4
Tel. št. 22.

Celje, Aleksandrova 6.

Račun pri pošti, čekovi
zavodu št. 11.942.

Ljubljana, 24. septembra.

Radikalni režim se je začel resno majati. Preje kakor se je moglo pričakovati. Rak-rane v radikalnem ostrelem telesu so začele prihajati na dan, čim je stranka morala v praksi pokazati, kaj zna. Izid je porazen: v zunanji politiki preobrat na Bolgarskem in reška katastrofa, v notranji pa zagnata v hrvaški vprašanju in splošna nezadovoljnost, v upravi zastoj in korupcija, v zakonodaji pomankanje sposobnih mož. Povsod deficit, odkar manjka v vladi korektiv demokratov, njihova strokovna sposobnost osti in delavnost.

Radikalci so se proti demokratom obnašali skrajno nelojalno. Lani, ko so zmedeni politični »inteligenti« uprizarili zagrebško intrigo, je radikalna stranka, čim je opazila nepravilnosti v demokratskem taboru, skočila svojim kolegom v glavo in hrbet, in menila da je tu pravi trenutek, da se demokrati uniči. Državni interes je ni zanimal. S svojo taktiko je koristila le separatizmu, ki je žel svoj trijumf 18. marca 1923.

Kljub temu so radikalci mogli imeti v nas mirno opozicijo. Demokrati, kakor so v decembru obžalovali padec invalidskega zakona in pragmatike, tako so bili zadovoljni rešiti se vladine odgovornosti. Saj so vedeli, kako krivično je obžalstvo proti stranki, od koje vse pričakuje, pa ji nič neče dati. Demokrati so v opoziciji lojalno opozarjali na vladne napake in se povsem umirili v misli, da boče kot opozicija vršili svoje državno delo.

A radikalom to ni bilo prav. Začeli so z blazno kampanjo proti demokratom. Komunisti, radičevci, klerikalci, vse to jim je bilo bližje od nas. Nikogar niso preganjali, a demokratov so se lotili, kakor da bi imeli posla s samimi veleizdajniki. Invalide, dobrovoljce, orjunaše, četnike, najzaslužnejše borce za svobodo so začeli goniti, a Nemce, Turke, avstrijake in vse možne temne elemente izgrajati proti njim. V Sloveniji bi bili imeli najmanj povoda za boj zoper demokratke, ki imajo tu posla dovolj s klerikalci in drugimi protivniki. A famozna NRS je začela boj izključno proti nam. Naše uradnike preganja, izsiljuje od njih vstop v svojo stranko, podpira je Nemce, klerikalce puška v miru, pri tem pa širi korupcijo v nečevni meri. Sodnja ji ni sveta, da ne bi mešala svojih umazanih prstov vanjo. Upravno sodnijo je v naprej spravila ob ugle. Celo gospodarstvo je upregla NRS v skrahirani voz banke, ki se ji je obesila za suknjo. Kdor je vse to opazoval, je moral stisniti pesti od ogorčenja. Zadnji čas pa je vsak dan prinašala nova razočaranja: redukcija uradnikov in oficirjev na ukaz partije, nepremišljena davčna zakonodaja in praksa, kuluk, vse to zaostruje napete razmere.

Cilj vsake opozicije je, da se zruši vlada. Ob takim škandaloznem položju vlade pa je čisto naravno, da postaja boj še bolj vroč. Stališče JDS je ves čas dosledno.

Tragikomična pa je vloga SLS. Ma je ona prinesla homogeno vladno. Kakor petelin na gnoju so tedaj klerikalci proslavljali svoj uspeh. »Demokrate smo izgrizli, kolika sreča.« tako so po vsej deželi vriskali gospodje župniki in kaplani. Po par mesecih so klerikalni vojskovodje čez noč obrnili smer. Danes bi radi zabrisali sledove in odgovornost. In začeli so se v svoji blamaži obešati — demokratom. Demokrati so bili v opoziciji močni brez njih, če pa sedaj blamirani tihi kompanjoni vlade tekajo zraven, demokrati za to nič ne morejo.

Cilj demokratske opozicije je, zrušiti vlado. Jasno je, da je v tem slučaju odprta pot raznim kombinacijam, ki pa imajo dvojne granice: Ena teh granic je v tem, da o reviziji ustave ni govora, druga pa, da se homogeni radikalni režim v tej skupščini nič več ponoviti ne more. V tem okviru je več možnosti in demokrati bodo brez želje, da pridejo zopet na sodelovanje v vladi, storili to, kar bo vele njihov program in interes države. Iz dejstva, da se danes klerikalci v Beogradu na vso moč priključujejo demokratom, zanje ne bo vzvzela nobena pšenica. Demokrati poznajo SLS, ki se jim bliža le, da bi izsilila pri radikalcih večjo kupnino.

Zelo verjetno je, da se bo Pašiću posrečilo, da krizo odgodi posebno s tem, da zvrne krivdo na enega in drugega in ga vrže čez krov. A dolgo to ne boj. Treba bo predvsem obračunati z nepoštenimi elementi, ki zastupljajo s korupcijo in partizanstvom

Pašić miri radikale

KRITIČEN POLOŽAJ VLADE. — PAŠIĆ O REŠKEM VPRAŠANJU. POGAJANJA Z ITALIJO PROPADLA?

Beograd, 24. septembra. p. Pašić je danes z odkritimi grožnjami za hip potlačil revoluto v radikalnem klubu. Vsa nasprotstva pa trajajo naprej in je situacija slejkoprej velekritična. Radikalni klub se je sestel ob 7. uri popoldne. Opažalo se je, da so se mnogi poslanci iz klubske opozicije demonstrativno absentirali. Pašić je imel dolg ekspozé. Govoril je najprej o Reki ter naznanil, da bo osebo odgovarjal na Davidovičovo interpelacijo. Vse zlo da izvira iz Rapala. Nejasnosti rapalske pogodbe pa je kriv dr. Trumbić, ki je zanj kot tedanja zunanji minister predvsem odgovoren. Posebno je poudarjal Pašić tudi, da z Italijani ni moglo priti do sporazuma kljub vsemu našemu popuščanju. Pogajanja, ki so se zadnje dni vršila za izpremembo meje in odstop Barosa in Delte so, kakor se zdi, popolnoma propadla. Sedaj pač ne kaže drugega, nego da se spor predloži razsodišču pri Ligi narodov. Po mnenju Pašića je to edini izhod v sporu z Mussolinijem.

Dalje je Pašić govoril o parlamentarni situaciji ter izjavil, da noče trpeti v stranki ljudi, ki v časopisih podajajo izjave proti lastnim ministrom. Kategorično bo zahteval, da morajo v sličnih slučajih poslanci podati ostavko. Pašić je zaključil: »Ako ne bo discipline v klubu, podam ostavko, potem pa sami glejte.« Ta izjava je oplašila poslance in nihče si ni upal zahtevati pojasnil. Samo po-

slanec Dragović je prosil Pašića, naj zaslži one poslance, ki so nezadovoljni z delom mnogih ministrov, češ da ministri sploh ne prihajajo v klub in ne dajejo pojasnil. Končno je klub sklenil, da se vsi radikalni poslanci nujno pozovejo v Beograd.

Po končani klubovi seji je džemijetski poslanec Perae zahteval odgovor od Pašića, ki mu je danes popoldne obljubil, da se bo vprašanje odnosa z džemijetom razčistilo na prvi seji radikalnega kluba. Pašić je izjavil, da klub še ni sklenil, ter je prosil džemijetovce, naj ne delajo nepravil, češ da bo vlada šla džemijetu v vsem na roko.

Beograd, 24. septembra. p. Danes je vaš poročevalec govoril s poslancem Tadijo Pantovićem, enim od voditeljev nezadovoljnih radikalnih poslancev. Poslanec Pantović izjavlja: Na sejah, katere so imeli nezadovoljni radikalni poslanci, je bilo stalno prisotnih 16 poslancev. Na teh sejah so sklenili, da se današnja radikalna vlada zruši, da zaprosijo Protiča, da se vrne v stranko, da se strmoglavi Pašića, ker je vodja aferashev. G. Pantović trdno veruje, da je v radikalnem klubu okoli 40 poslancev, ki mislijo enako in ki so zelo nezadovoljni z delom vlade. Dalje je izjavil, da bo zvečer odpoval v Kragujevac in z njim 10 radikalnih poslancev, da bi oslabili položaj vlade v parlamentu in da bi opozicija mogla vreči vlado.

Notranja kriza

SEJA MINISTRskega SVETA. — IZ NARODNE SKUPŠČINE. — KONFERENCA KLUBOV.

Beograd, 24. septembra. r. Včeraj dopoldne se je vršila seja ministrskega sveta, ki se je pečala s težkimi vprašanji, ki se je zabredla vlada. Razpoloženje je bilo zelo razdraženo. Minister Kojić je zahteval satisfakcijo za napade s strani radikalne skupine posl. Pantovića. Ministri so si medsebojno očitali intrige. Ugovnilo se je, da obstoji med radikalni največje nasprotstvo proti ministrom Kojiću, Janjiću in Ninčeviću. Na poslednjega skušajo tudi člani vlade, posebno pa Pašić navorotiti odgovornost za katastrofalne neuspehe zunanje politike ter je vlada očitno odločena ga žrtvovati. Dezolatne razmere v radikalnem klubu, kjer se vrši ljuta medsebojna borba raznih koterij, ki se javno obkldajo z najhujšimi očitki korupcije in brezvestnosti, zadaja vladi mnogo brige. Tudi ministri pripadajo raznim koterijam. Po daljši razpravi je včeraj Pašić izjavil, da bo, ako se mu ne posreči vzpostaviti discipline, podal ostavko ter se umaknil iz aktivne politike. Tej izjavi so nekateri ministri ugovarjali, češ, da bi Pašić odhodu iz vodstva radikalne politike pomenil takojšen razcep radikalne stranke najmanj na tri sovražne grupe. Končno je bilo sklenjeno, sklicati radikalni klub za danes popoldne.

Glede Nemcev in džemijeta je vlada sklenila pristati na nekatere koncesije. V soboto je imela vlada v finančnem odboru samo eden glas večine in še to le, ker se je v zadnjem hipu posrečilo pregovoriti posl. K. Rafta, da se je odstranil in ni glasoval z opozicijo.

Zahtevo, da se interpelacija o Reki

Razorava o železničarski pragmatiki

Beograd, 24. septembra. p. Danes popoldne je zakonodajni odbor prišel generalno debato o železničarski pragmatiki. Ekspozé prometnega ministra je zadel na oster odpor. Minister Janković je utemeljeval potrebo posebne železničarske pragmatike s tem, da je v prometu potrebna individualnost in samostojnost v delu. Potrebno je uvesti pri železničarjih vojaško disciplino (kile: Vi bi morali biti general!). Na drugi strani je treba železniško osebo nagraditi, ker ima veliko odgovornost. Novi zakon bo tudi omogočil lažje premeščanje uradnikov. Eksekutivni uradniki bodo dosegli penzijo po 25. letih, administrativni pa po 30. letih. S tem se strinjajo tudi nacionalni železničarji.

V debati je opozicija opozarjala da so železničarji s ministrovim projektom splošno nezadovoljni. Zakon ne izboljša stanja železničarjev sploh, temveč se samo voznemu osebju daje 25 odst. priboljška, t. j. pa samo ena petina vseh železničarjev. Poslanec Pribičević je izjavil, da ne more glasovati za ta zakon, ker ga vlada izrablja stankarsko. Zahteval je, da prometni minister odstopi, ker oni ni minister za promet, temveč za radikalno partijo. Vse kar noče z radikalni se preganja. Na železniških postajah sestavljajo agenti odbore radikalne stranke ter s pretnjami silijo železničarje, da se vpišejo. Kile pri radikalnih: Ne brigajte se za našo stranko! Končno je Pribičević izjavil, da bodo demokrati nadaljevali borbo proti tej vladi, ki vrši večji teror, kakor nekdanj Rauch i Tomašić na Hrvatskem. Poslanec Joca Jovanović (zemlj.) je izjavil, da je ta zakon slabši od uradniškega zakona in da bodo zemljoradniki glasovali proti. Poslanec dr. Kumanudi (dem.) je protestiral proti poročilu sekcije, ki je podpisano samo od radikalov. Trditev, da so demokrati zapustili del sekcije, ker se železničarjem božejo povečati plače, je nesramnost, tem večja, ker je splošno znano, da je poslanec Reiser podal predlog večje plače. Minister Janković se je branil proti očitkom opozicije, češ, da ne vodi nobene stankarske politike, naker je vsa opozicija prasnila v smeh.

Radikalni, Nemci in Turki so nato z 20. glasovi proti 15 glasovom v naželu sprejeli zakon o železničarskih uradnikih. Jutri se prične specialna debata.

Obsedno stanje na Nemškem

REVOLUCIONARNI POKRET Z DESNE IN LEVE. — NASILSTVA IN ROPI. — LUDENDORF ZOPET KOMANDIR. — PORUHRJE IN REPARACIJE.

Berlin, 24. septembra. s. Z ozirom na razne grožnje z leve in desne se mora prihodnje dni pričakovati proglasitev obsednega stanja. Tozadevne proklamacije so že gotove. Varnostna policija je v pripravljenosti.

Berlin, 24. septembra. d. Stanje na Nemškem je od ure do ure opasnejše. Reakcionarno-nacionalistične struje na eni, komunisti na drugi otvorjeno pripravljajo puče. Obe stranki sta močno oboroženi in razpolagata z mnogobrojnimi četami. Boda narašča. V mnogih mestih je delavstvo sestavilo posebne revizijske čete, ki oborožene s puškami in strojnicami ter poljedelskim orodjem hodijo na kmete ter zasedajo njihve ali shrambe in odpeljejo živila, zlasti krompir. Pri tem se vršijo krvavi spopadi, ker se kmetske branijo z orožjem v roki. Nemiri v Berlinu, Hamburgu, Plannenu in drugih mestih se nadaljujejo. Vlada je v velikih skrbeh, izjavlja pa, da je odložena z vso silo zatreti protidržavni pokret na levi in desni ter smatra, da se sme popolnoma zanesti na svoje čete.

Posebno resen je položaj na Bavarskem. Ludendorff je očitno prevzel vrhovno poveljstvo nad nemškonalionalnimi bojnimi organizacijami, ki bodo nastopile iz Bavarske proti Berlinu. Državna vlada je trdno odločena pričeti boj proti Ludendorffu in njegovim tolpam.

Berlin, 24. septembra. d. Včeraj se je vršila konferenca ministrov in generalov, katere je sklenila najenergičnejše protiukrepe proti nacionalistični in komunistični nevarnosti. Minister narodne obrane je izjavil, da proti glavna nevar-

nost od nacionalistov.

Berlin, 24. septembra. j. V soboto je prišlo do tekih izgrediv v Kochehu, Bavarsko »hakenkreuzersko društvo« »Oberland« je imelo nalog nastopiti proti proletarskim oddelkom, ki so se ustanovili v Kochehu. V to svrhu so bili vsi člani »Oberlanda« iz Monakovega in iz drugih mest dirigirani v Kocheh, kar se ni moglo v polnem obsegu izvršiti, ker so se železničarji branili voziti oborožene ljudi. V Kochehu so demonstranti zaprli ceste v sredini mesta in je prišlo do hudih bojev.

Draždane, 24. septembra. s. Demonstracije brezposelnih so se danes nadaljevale. Močan oddelek pod vodstvom delavca Kenekeja je začel planiti trgovino. Prišlo je do bojev s policijo. Keneke je bil ustreljen, mnogo je ranjenih.

Berlin, 24. septembra. d. Nemška vlada bo še ta teden oficijelno naznanila vsem državam ukinitje pasivnega odpora v Poruhrju.

Berlin, 24. septembra. s. Danes dopoldne so se pričela pogajanja državne vlade z zastopniki zasedenega ozemlja. Po končani konferenci se je takoj sestel ministrski svet, da sklepa na podlagi sedanjih razgovorov o rešitvi ruhrskega problema. V četrtak se vršijo posvetovanja z zastopniki deželnih vlad.

BOLJŠEVIKI NA POMOČ?

Pariz, 24. septembra. d. Matin javlja: Ruska boljševiška vlada je sestavila posebno armado, ki bi naj hitela nemškimi komunistom na pomoč, ako v Nemčiji izbruhne komunistična revolucija.

Makedonskivjujušči vladarji Bolgarije?

TODOR ALEKSANDROV MINISTRE? — REVOLUCIJA SE ŠIRI. — JUGOSLAVIJA IN BOLGARIJA.

Sofija, 24. septembra. n. Valed nesoglasij med demokrat in narodnimi liberalci (pristaši Radoslavova) je ministriški predsednik Cankov podal demisijo. Kralj ga je poveril, da sestavi novi kabinet, v katerem radoslavovci niso več zastopani. Istočasno je kralj podpisal dekret o razpustu parlamenta. Beograd, 24. septembra. p. Notranje ministristvo je prejelo privatno vest, da je vodja makedonskivjujušči Todora Aleksandrova imenovan za notranjega ministra. Minister Vujičić je takoj posetil Pašića in vlada je od našega poslanika v Sofiji zahtevala avtentičnih informacij.

Popoldne je bil minister Vujičić pri kralju ter mu je poročal o vesteh, ki jih je vlada prejela iz Bolgarije.

Poluslužbeno se izjavlja, da bi imenovanje Todora Aleksandrova pomenilo prekinjenje odnosa med Jugoslavijo in Bolgarijo.

Beograd, 24. septembra. p. Kakor poročajo iz Sofije, je kralj Boris včeraj izjavil, da se odzove prestolu. Valed prošnje vlade je namero za enkrat opustil. Njegov položaj je jako težaven.

RUDNIŠKA KATASTROFA NA POLJSKEM.

Dobrowa, 24. septembra. s. Rešilna akcija v rudokopih se nadaljuje. Rešilno moštvo je prodrla do 50 m pred kraj katastrofe. Dalje niso mogli vsled plinov prodreti. Še vedno se čujejo detonacije. Usoda 14 rudarjev je še neznana, najbrže so poginili. Jutri se vrši pogreb do sedanjih 35 žrtev.

PRED LIKVIDACIJO GRŠKO-LAŠKEGA KONFLIKTA.

Pariz, 24. septembra. j. Seja veleposlaniške konference je sklicana za jutri ob 11. dopoldne, da prouči poročilo preiskovalne komisije glede umora v Janjini. V tujakšnjih poučenih krogih se pričakuje ta seja z veliko napetostjo, ker bosta najbrže Francija in Anglija poskusile doseči končnoveljavo likvidacijo te zadeve. Francija in Anglija nameravata prisoditi 50 milijonov, ki jih je deponirala Grčija Italiji.

ZAKON O SREDNJIH ŠOLAH.

Beograd, 24. septembra. p. Za jutri popoldne ob 4. je odredjena seja sekcije zakonodajnega odbora, ki bo pretresala zakon o srednjih šolah.

PRINC PETAR NIEGUŠ V BEOGRADU.

Beograd, 24. septembra. p. Danes popoldne je posetil Pašića črnogorski princ Peter Petrović. Došel je v dvorskem avtomobilu, ki mu ga je dal kralj na razpolago.

Inozemske borze

24. septembra:
CURIH: Berlin 0.000003, New-York 560, London 25.54, Milan 25.45, Praga 16.825, Budimpešta 0.0302, Bukarešta 2.60, Beograd 6.175, Sofija 5.32, Varšava 0.0018, Dunaj 0.0079, avstrijske krone 0.007950.

TRST: Zagreb 24.40 do 24.60, Dunaj 0.03125 do 0.03175, Praga 66.40 do 66.85, London 99.80 do 100.10, New-York 21.50 do 22.05, Švica 391 do 394, carinski franki 86.75 do 87.25.

DUNAJ: devize: Beograd 706 do 800, Berlin 0.365 do 0.415, Budimpešta 3.65 do 3.75, Bukarešta 321 do 323, London 322.510 do 323.500, Milan 3214 do 3226, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 4342 do 4358, Praga 2125 do 2135, Sofija 658 do 662, Varšava 0.20 do 0.21, Curih 12.655 do 12.705; valute: levi 636 do 644, nemške marke 0.365 do 0.415, funti 320.700 do 322.300, francoski franki 4295 do 4325, lire 8190 do 8210, dinarji 787 do 793, poljske marke 0.195 do 0.215, leji 313 do 317, švicarski franki 12.540 do 12.620, češke krone 2107 do 2123.

BERLIN: Dunaj 2004.75, Milan 6 milijonov 753.055, Praga 4.428.900, Pariz 9.097.200, London 673.312.500, New-York 146.632.500, Curih 26.433.750, Beograd 1.615.950.

NEW-YORK: London 456, Pariz 617, Berlin 0.000065, Rim 460, Curih 1794, Praga 201.50, Dunaj 0.14, Budimpešta 0.5450, Bukarešta 46.50, Beograd 106.

Dokument klerikalnega izdajstva

Po 15. letih obujamo spomine na september 1908. Danes je nesporno, da je tedaj naš nastop bil v narodnem oziru koristen in je prinesel velik razmah naše nacionalne ideje.

SLS je bila po svoji naravi tudi tedaj izdajalka. Krepko se je zagnala proti narodnim krogom in odločno podprla Nemce. Zlasti ji je bila na srečo Avstrija in zato je pridno denuncirala Slovence, da so jih lažje zapirali.

V roko nam je prišel po posredovanju »rlega narodnjaka«, ki ni tako pozabljen kakor naša javnost, dokument, ki je vreden, da ga po 15 letih ponatisemo. Vsem onim, ki danes verjamejo, da je klerikalizmu kaj za slovensko narodnost, mora ta dokument dokazati, da so klerikalci bili vedno narodni izdajalci in se zdaj hlinijo kot zaščitniki Slovenstva, da so love kaline.

Ko so septembra 1908. kranjski Nemci prišli v hudo stisko, so prosili za pomoč SLS. Klerikalna stranka je rada ustregla nemški želji. Stori la je to na originalen način. Knezoškof Anton Bonaventura Jeglič je namreč napisal grofu Barbo, tedanjemu predstavljatelju kranjskega Nemstva, sledeče pismo:

Goričane, dne 22. septembra 1908.

Vaše visokorodje!

Minuli teden sem deloval v neki oddaljeni gorski kupa. Ko sem se vrnil v Goričane, se mi je poročalo o brezsmiselnih in grešnih izgrelih proti Nemcem v Ljubljani. Kot katoliški škof obsojam najstrožje od Nemcev in Slovencev umetno gonjo, brezpartiotično narodno sovraštvo, zlasti pa medsebojno psovaje, zasramovanje in celo poškodovanje imetja. Zato obžalujem in obsojam grozna pustošenja, ki jih je zakrivila od slovenskih liberalcev nabuhkana in zapeljana množica na imetju nemških sosesčanov v Ljubljani. O, da bi jih mogel narediti nestorjeni! Gospod grof, prosim Vas, blagovolite to moje obžalovanje in žalost nad ljubljanskim Nemcem storjeno krivico njim na primeren način sporočiti.

Z veselo spoštovanjem Vašemu visokorodju najudanejši

† Anton Bonaventura sv. knezoškof.

G. škof ni našel besedice, da obsodi umor Lundra in Adamiča in da obžaluje njuno tragično smrt. Pač so mu kazinske šipe in odstranitev nemških napisov »grozna pustošenja«. Brž tudi še malo podnuncira, češ da smo »brezpartiotični«, in seveda, Nemci niso nič krivi, ampak »slovenski liberalci« so vse uprizorili.

Poziv škofov, da njegova žalost zaradi narodne oddolnosti Slovencev spomni Barbo Nemcem, je uporabila »Kranjska Sparkasa«, ki je bila takrat trdnjava Nemstva. Prevedla je nemški pisano izdajniško pismo v slovensčino in jo v stotisoč izvodih poslala po vsej deželi, češ da so tudi presvetli gospod knezoškof obsodili nekrščansko vedenje slovenskih narodnjakov.

Tako so leta 1908. klerikalci krepko škofili za hrbet Slovincem. Tako je bilo vedno, ker ta stranka ni narodna. — Tako je tudi danes.

Politične beležke

† Slovenski radikali na razpotju. Slovenski radikali sklicujejo za 7. oktober shod svojih zaupnikov. Nekateri so mnenja, da je samovlade znanega dr. Ažmana dovolj in da kaže ga vreči iz stranke ven. »Jadranska banka« je z ozirom na svoje zasluge za NRS, ker je plačala vse račune, ker vzdržuje »Jutranje Novosti« in ves radikalski personal, zahtevala, da se volitve v oblastno načelstvo NRS izvrše tako, da banka pošlje vanj več zastopnikov kot virliste. Danes ne obstoja v NRS noben odbor, ampak »Jadranska banka« kar dikтира preko svojih pooblaščenec. Zda pa se bo volil odbor, ki pa bi zopet odpiral usta, kakor bi pritisnil direktor »Jadranske banke«. To pa celo nekaterim radikalom v glavo ne gre. In tako se pripravila za 7. oktober izbacenje »Jadranske banke« iz NRS. O nehalno ljudstvo! O. Stefanovič, ki vodi boj z »Jadransko« vrhu tega preti, da bo potem odpovedala NRS banki svojo pomoč pri zbiranju državnih vlog. On preti, da bo Čekovni urad in za njim vse, kar je javnih fondov, odpovedalo »Jadranski banki«. Zdi se nam, da prihaja ta akcija za te fonde in vloge prepozno. Podgane ladjo že zapuščajo.

† Mnenja hrvatskih klerikalcev. »Narodna Politika«, organ hrvatskih klerikalcev pod vodstvom dr. Janka Šimraka, se nikakor ne more živeti v vzajemnosti med radičevci in dr. Korošcem, zato neizprosno širka po hrvatskih radičevcih in povpreko seveda prav rada zadene tudi dr. Korošca. V uvodnem članku razodeva dr. Šimrak budalosti, fanatizem radičevskih faktorjev, ki vsakega treznega človeka, kdor se količkolj drzne obregati ob »abstinenčno komedijo«, proglašajo za batinaša, slabica ali celo srbskega špijona in plačanca ter ti še povečajo, da si dobil dva milijona dinarjev podkupnine in mastno službo... Tako ne more iti dalje, pravi dr. Šimrak, ker je vse skupaj le komedija. Radičevci morajo izpremeniti taktiko in uvideti, da je edino politika parlamentarne borbe uspešna in da je treba takoj oditi v parlament. Bolje je popraviti napake takoj kakor pozneje. Kajti čimdalje bo šlo tako, tem slabše bo. Na zadnji konferenci

federalistov sta si dr. Spaho in dr. Korošec pridržala svobodno roko glede aktivnega nastopanja v parlamentu, radičevci pa še vedno ne mislijo na borbo v parlamentu temveč posvečajo vse skrb organizaciji, prireajo številne zaupne stanke in se pripravljajo za volitve, ki seveda še ne bodo kmalu. V splošnem pa vlada med njimi popolna omrtvelost in disorijentacija. Oživljajo jih edino Radičeva pisma, v katerih se pripoveduje marsikaj zanimivega. V ostalem se »Narodna Politika« hudomušno zanima, kako je neki dr. Korošcu pri srcu, ako čita v federalističnih listih, da se namerava »po navodilu beograjskih politikov vrniti za vodjo hrvatskega naroda, da ga v naj usodnejšem momentu zaveže v pogubo« — na drugi strani pa se veseli, da se je Radič v Londonu prilično »akomodiral«, češ: se bo vsaj donov povrnil kot popolnoma drug človek... Hrvatski klerikalci dobro poznajo svoje slovenske »somišljenike«.

† V znamenju kuluka. Uvedba kuluka gre klerikalcem hudo za kožo. Ljudstvo že uvideva, da je kuluk klerikalna pridobitev. Uvedba tega srednjeveškega instituta bi bila nemogoča da klerikalci takrat, ko ga je radikalna vlada pripravljala in v parlamentu predložila, niso na vsa moč podpirali režima. Oni so mogli kuluk preprečiti, pa jim je bilo važnejše, da preprečijo udeležbo demokratov na vladi in zato so skozi drn in strn šli za gospodom Pašičem in Vujičem. Po pravici so za svoje zasluge dobili častno ime »kulukarji«. Sedaj se skušajo oteptati odgovornosti na silno navičen način. Naknadno (ko je kuluk že uzakonjen) namreč robnijo in besnijo po finančnem odboru zoper kuluk ter se lasajo za radikali, da je veselje. Zobot in Pušenjak grozita s pravcato klerikalno revolucijo, Orgin in Janković vihtita za odgovor zakon o zaščiti države, skratka komedija za bogove. Pa še tako razburjene besede klerikalnih osrečevalcev ljudstva ne bodo spravile s sveta velikega klerikalnega blagoslova: kuluka!

† O kaosu v radikalskem klubu piše »Politika«: V radikalskem klubu vre, to se ne da več prikriti. Posamezne skupine se trudijo da zaščitijo svoje interese. Najenergičnejša kampanja proti korupciji, ki je zavladovala v stranki vodita g. Mihajlo Ranković in Pantović. V političnih krogih se prisaja posebna važnost konferencami te skupine, ki se vršijo že dva večera v neki beograjski gostilni tudi navzlic vladinemu žuganju, da se bo šlo na volitve.

† Navigazione Generale Italiana. Iz Rima se nam poroča: Že na pogajanjih v S. Margheriti je igrala veliko vlogo »Navigazione G. I.«, ki je podpirala »Jadransko banko« proti primorskim zadrugam. Njen protektor je znani šef političnega oddelka laškega zunanega ministrstva g. Contarini. Le-ta je podpiral Kamenarovičovo politiko v »Jadranski banki« v smeri njenega polnopenega političljanja. Spravil je v njen upravni svet italijanske eksponente med njimi znanega reškega Horst-Venturija, ki je na Reki opravljal Contarinijevo politiko. Reška akcija Italije ima v svojem konceptu tudi akcijo za monopol »Navigazione G. I.«. Reška luka pod famozno skupno t. j. laško upravo naj bi bila središče brodarstva za Jugoslavijo posebno izseljenštvo. Tu naj »NOL« po svojih eksponentih dobi vse v roke. Pri tem pa računa Italija na pomoč »Jadranske banke« in njenih zaveznikov. Jugoslovenska vlada bi prav storila ako bi pod policijsko pažnjo postavila gotove italijanske agente, ki so iz časov kralja Nikole še njeni asprotniki, in o katerih enem se je g. Mussolini v Milanu izjavil, da je »uomo nostro«.

Dopisi

SAVA NA GORENJSKEM. Zadnjih smo nekoliko pojasnili žalostne stanovanjske razmere našega delavstva. Danes smo pa naravnost primorani vprašati upravni svet K. I. D., kaj pravzaprav namerava v prihodnjem letu ukreniti glede delavskih stanovanj na Savi. S 1. jan. 1925. bo tista vojna in povojna sara, ki se imenuje stanovanjski zakon, gotovo izginila. Stanovanjska beda se s tem gotovo ne bo omilila, nasprotno še povečala, ako tovarna ne bo pospešila zidave prepotrebnih delavskih hiš. Ako upravni svet K. I. D. že ne računa na slabo razpoloženje delavstva vesled slabih in pomanjkljivih stanovanj, moral bi vsaj misliti, kakšno generacijo si bo vzgojil v teh prenapolnjenih in nezdravih stanovanjih. K. I. D. rabi za svoje obrate zdrav in močan naraščaj, a danes človeka srce zaboli, ko vidi, da prihajajo v tovarno delavski sinovi, ki so sicer že izpolnili 14 do 15 let, a so podobni 11-letnemu kmetskemu fantu. — Kot družinski oče si dovoljujem vprašati slav. upravni svet Kranjske industrijske družbe, kam naj družinski očetje denemo to svojo slabotno generacijo, ki ni sposobna za naporno tovarniško delo. Pomisliti moramo še to: ko je pred vojno tovarna svoje delavce plačevala v zlati valuti, so si mnogi pridni in varčni delavci zidali lastne hišice, kjer imajo vsaj deloma primerno stanovanje. Družba svoje izdelke tudi danes vsaj deloma prodaja v zlati valuti, a svoje delavce plačuje a sedanjim, malo vrednim papirjem. Vseled tega je nemogoče, da bi si še tako pridni, trezni in varčni delavci mogli postaviti najpreprostejšo hišico. Končno pa moramo omeniti, da so te stanovanjske krize nekoliko krivi tudi delavci sami, ker gotovi stanovanjski najemniki nastopajo proti svojim gospodarjem tako

nekoristno, da so se hleni gospodarji zakleli, da število stanovanj pod nobenim pogojem ne bodo zvišali, temveč obratno še mogoče znižali.

NOVO MESTO. Narodna čitalnica v Novem mestu je priredila pred 14 dnevi dvakrat mladinsko igro »Lejla«, spisal prof. Franjo Modrijan, glasbene točke za petje in ples složil g. Anton Foerster. Igra je že drugo delo prof. Modrijana, ki se je uprizorila na novomeškem odru. Že prva je pokazala, kako globoko se zna pisatelj vtopiti v otroško dušo, »Lejla«, jezerska dekle, nas je za naravnost presenetila. Bil je res užitek gledati naše malčke, kako samozvestno so nastopali v svojih vlogah; v celotnem izvajanju se je pa izrazilo spretno vodstvo priljubljenega jim profesorja, ki je nudi tekoni počinati naši mladini toliko koristnega in poučnega razvedrila. V lepo odmerjenih presledkih so se vrstile nebeskepe melodije, ki so privrele iz globokine srca našega velezaslužnega pevca, skladatelja A. Foersterja. Da je igra tako impozantno izpadla, gre pa tudi čast tel. učitelju Rustji, ki je v ksem glasbenim točkam sestavil mišne ples in pa nadučitelju Matku, ki je deco tako precizno izuril v petju. Zelo okusni so bili tudi kostumi naših malih diletantov, kar sta z veliko vsmo in veseljem oskrbeli gospa učiteljica Sušnikova in gospa Ulagova. Dobro uspejo prireditelje povzdignila tudi krasna scenerija, za kar gre velika zasluga ak. slikarju Bož. Jakacu, ki je nanovo preslikal stare kulise in napravil več novih nalašč za to igro. Prav spretno sta se pa sukala na odru med igro prof. Kravec in učitelj Ivanetič. Odmor je bil izpolnjen s sodelovanjem dijaškega orkestra, pod vodstvom spretnega dirigenta g. sodnika Romiha. Orkester je nudi navzočim med pavzami toliko prijetnega užitka, da gre gosp. sodniku za trud najtoplejša zahvala in priznanje. Dva krasna šopka, ki sta bila poklonjena priljubljenemu gospodu profesorju-pisatelju in pa skladatelju g. A. Foersterju, sta pričala o hvaležnosti občinstva. Ko se je pojavil pisatelj na odru, je bil sprejet z velikanskim aplavzom; naravnost ginljiv je bil pa prizor, kako udano in hvaležno je sprejel solzljivi oči naš solvolasi pevce poklonjeni šopek. Pri ponovitvi igre, je dobil prof. Modrijan še bogato obložen venec z grozdem in drugim sadeži v znak hvaležnosti. — V. M.

DVORSKA VAS PRI VEL. LAŠČAH. V nedeljo dne 16. septembra je priredilo naše novoustanovljeno ognjeasno društvo povodno otvoritve gasilnega doma svojo prvo veselico, ki je vsestransko jako lepo uspe la in mlado društvo tudi gmotno in zadovoljivo podprla. Veselica se je vršila na lepo okrašenem vrtu, tik za cerkvijo sredi vasi, ki tvori naravno središče splojnega dela sveto: gregorske občine, kolikor je spada pod faro Vel. Lašče. Zal, da je vreme oplašilo nekatere oddaljene goste. Iz bližnje okolice pa je bila udeležba tako mnogo številna, da smo dolžni se javno zahvaliti zlasti društvu Vel. Lašče, Sv. Gregor, Dobropolter ter vsem ostalim zastopnikom sosednih občin. Posebno globoko zahvalo pa izrekamo vsem darovalcem, ki so z bogatimi darovi, vozmi, ali izposojenim orodjem in posodo pripomo-

... In pred njim stoji prav isti človek, ki so ga pravkar zvezali in zavali na posteljo... Rdečelasec, visok in suh, obločen v smoking, prav kakor oni na postelji... In iste rdečkaste oči, prav tak jastrebji nos, oglata in koščena brada...

Sainclairu se zvrti v glavi, pogleda nazaj: bogme, ta-le rdečelasec, zvezan na postelji, in oni ki stoji pred njim, mar nista eden in isti? Pa ju vendar vidi oba hkrati!... Nyctalope ne utegne razrešiti uganke, ko...

Ne boste se mogli odtrgati od čitanja našega novega romana

„Lucifer“

ki ga začne »Jutro« v četrtek priobčevati.

glt društvu do tako lepega gmotnega uspeha zlasti g. Jakopiču a Poznikovega, Francu Lunder in Podpoljan, Andoljšku a Karlovice ter tovarišem Janozu Kozini, Petriču Jožetu in Maroltu Josipu za lepo in ugodno ležišče prostor, vsakemu načelstvu in zlasti marljivim dekletom, ki so tako neumorno stregle. Mlado ognjeasno društvo bo vedelo ceniti naklonjenost domačega in sosednjega prebivalstva ter bo v slučaju nesreče vedno rado izpolnilo svojo polno dolžnost. — Načelstvo.

KOSTANJEVICA. Na »Jutro« članek z dne 15. septembra o razmerah v našem mestu so prizadeti faktorji odgovorili v »Jutranjih Novostih«. Da javnost ne bo v zmoti, ugotavljamo ponovno sledeče: 1.) Članek o naših razmerah so sestavili zavedni narodnjaki, ki niso skrivali svojega mišljenja niti poprej niti sedaj. Kar se tiče narodnega udeleževanja, se gospodje, ki simpatizirajo z radikali, z njimi ne morejo niti primerjati. Mimogrede pa jim še povemo, da sta radikal in Jugosloven dva različna pojma. 2.) Povodno rojstvo prestolonaslednika so visele v soboto in nedeljo zastave samo raz 6 poslopij, 86 hiš pa je bilo brez njih. 3.) Za poslavo velepomembnega dne se ni zmenilo nobeno društvo, korporacija ali urad. Inicijativo so dali nekateri člani »Orjune«, storilo pa se kljub temu ni nič. Tudi svečanega razpoloženja ni bilo nikjer. Za podobne slučaje bo pač treba v prihodnjih publikacij na pomoč sosednja društva. Na ostale očitke ne odgovarjamo, ker se nas ne tičejo in ker so za »superinteligentno« preveč prestaški.

Po svetu

— Nov papir. V Freibergu v Nemčiji so v trolnici Muldenthal-Werke pričeli s uporabo nove iznajdbe izdelovati papir iz traja in lošja. Po izjavi univ. prof. Rassova v Leipzigu je s tem pričelo popolnoma novo poglavje v izdelovanju papirja. Kdor ve, kako ogromne so danes cene papirja bo vedel pravilno oceniti velikanski kulturni pomen nove iznajdbe.

Objave

× Sokol I. obvešča svoje članstvo, da se je preselil vsled nastopa jesenske sezone iz svojega letnega telovadšišča na Taboru, v šolske telovadnice, in sicer telovadiljo: člani: na realni gimnaziji na Poljanski cesti v ponedeljkih, sredah in petkih od 20. do 21. in pol; članice: istotam, od 19. in pol do 21. v torkih in četrčkih; ženski naraščaj: istotam, v torkih in četrčkih od 18. in pol do 19. in pol; moški naraščaj: v šolski telovadnici na Ledini v torkih in četrčkih od 19. in pol do 21.; ženska deca: na Ledini v torkih in četrčkih od 18. do 19.; moška deca: istotam v ponedeljkih in sredah od 17. in pol do 18. in pol. Starostna doba za deco je od 6. do 14. leta, za naraščaj od 14. do 18. leta in po izpolnitih 18. letih pri članstvu. Novostopivši telovadilke se prijavijo pred pričetkom vežbe pri vodnikih oddelka. Telovadce se opozarja, da je vstop v telovadnico na realni gimnaziji dovoljen le iz Ciril-Metodove ulice, v telovadnico na Ledini pa iz dvorišča za šolo. Društvena pisarna se nahaja v društvenem prostoru na Taboru in posluje za stranke vsak dan od 15. do 19. ure. — Prednjaški zbor.

× 60-letnica sokolskega društva v Ljubljani. Predprodaja vstopnic za slavnostni akademiji v opernem gledališču v soboto dne 29. septembra in v nedeljo dne 30. septembra 1923. se vrši od danes dne 25. septembra do vključno petka dne 28. septembra, vsakokrat od 5. do 7. ure zvečer v pisarni v Narodnem domu. V soboto dne 29. in v nedeljo dne 30. septembra se bodo dobivale vstopnice pri dnevni blagajni v opernem gledališču. Za obe akademiji so določene operne cene, in sicer: Lože: parterne 120 Din v I. redu 180 Din, v II. redu 90 Din; parter I. vrste 32 Din, II.-IV. vrste 29 Din; V.-IX. vrste 26 Din; X.-XI. vrste 22 Din; balkon: I. vrsta 23 Din, II. vrsta 18 Din, III. vrsta 13 Din; galerija: I. vrsta 10 Din, II.-III. vrsta 8 Din, IV.-V. vrsta 6 Din; parterno stojšče 4 Din; galerijsko stojšče 2 Din; ložni sedeži v parterju 22 Din, v I. redu 26 Din in v II. redu 16 Din.

× Sokolsko društvo v Medvodah naznanja, da je ministrstvo poljoprivrede in vode na prošnjo preložilo žrebanje od 14. avgusta na 29. decembra 1923. Toli-ko v blag. vednost vsem, ki imajo sreč-ke efektne loterije za zgradbo Sokolskega doma v Medvodah.

× Pevski zbor Glasbene Matice. Danes, dne 25. septembra, odpade pevska vaja za moške zaradi koncerta poljskih akademikov. V sredo ob 7. uri važna odbo-rovna seja, isti večer ob 8. uri pa se- stanek vsega zbora. Pridite vsi!

× Seje prosvetnega odseka Sokola I. danes (v torek). Vsi! — Odbor.

× Ustanovni občni zbor Kluba ljubiteljev brakov, ki je bil v »Love« skil-kan za 27. t. m. se preloži na 23. oktobra ob 8. uri zvečer v gostilni g. Zalaz- nika v Ljubljani, Dunajska cesta št. 6. — Dr. Lovrenčič.

× Izlet na Grosuplje priredi za svoje članstvo in prijatelje društva Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani, Gradišče 17, I. nadst. v nedeljo dne 7. oktobra v svrhu ogleda tamokšnje ervar- ne Anton Sinkovec d. d. Odhod z vla- kom, ki odhaja iz Ljubljane ob 1. uri popoldne, povratek z večernim vlakom. Izlet se vrši pri vsakem vremenu. Prija-

ve sprejema društvena pisarna najkasne- je do 3. oktobra t. l. od 9. do 12. in od 15. do 19. zvečer. — Odbor.

× Pozor! Predno kupite, ogledajte si moderno moško konfekcijo pri Jos. Ro- jina, Ljubljana, Aleksandrova cesta 3, ki otvori nove prodajne prostore začetkom oktobra.

× Tečaj za nemščino in italijanščino priredi Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani. Začetek sredi ok- tobra. Prijave sprejema društvena pisa- na (Gradišče 17, I. nadst.) do 28. sep- tembra vsak dan od 9. do 12. in od 3. do 7. ure zvečer. Vpisnina 10 Din. — Od- bor.

× Tečaj za strojepisje in stenografijo. Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru začnejo novi tečaji za strojepisje in ste- nografijo dne 1. oktobra in trajajo 4 me- sece. Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slove- nška ulica 7, telefon 100.

× Natečaj za barvotisk. Udruženje vojnih invalidov kraljevine SHS, sredi- nji odbor v Beogradu, razpisuje pod št. 5501 od 15. septembra 1923. natečaj za tiskanje svojih diplom po že izdelanem načrtu pod sledečimi pogoji: 1.) Izdelava diplom mora biti hromo-litografska, to je da se mora original reproducirati v os- mih barvah tako, da popolnoma odgo- varjajo originalu. Načrt se sme detajlno izpopolniti. 2.) Potreben tekst bo treba postaviti v cirilici in latinici in dotični stavek predložiti na vpogled in odobren- je za reprodukcijo. 3.) Format papirja mora biti v velikosti 45/63 cm, tisk pa se mora izvesti tako, da bo okoli roba papirja 4 cm praznega prostora. 4.) Pa- pir mora biti brez celuloze in ne sme biti lažji od 45 g pri komadu. 5.) Pri oddit (korektura) mora biti odobren za tiskanje od strani Udruženja vojnih in- validov, ki si pridržuje pravico, da v slu- čaju nesoladne izdelave odkloni sprejem. 6.) Diploma se bo tiskala v 15.000 izvo- dih. Natančnejše podatke daje Udruženje vojnih invalidov, Srednji odbor v Beo- gradu, kjer se more pogledati tudi na- črt. Ponudbe z vzorci papirja se pošlja- jo na Udruženje vojnih invalidov v Beo- grad do 15. oktobra 1923.

Učiteljska imenovanja

Na seji višjega šolskega sveta dne 20. septembra so bili imenovani:

V ljubljanski oblasti in Prekmurju: Za kateheta na osnovni šoli v Kočevju Vin- ko Lavrič, kaplan v Ribnici.

Za nadučitelje: v Ilakovcih Anton Ga- berc, začasni učitelj istotam, v Bogojni Avg. Minkuš, v Martjančih Karl Če- pregi, v Dokletorju Iv. Benkovič, v Gor. Lakošu Jan Soemen, v Melinčih Leon Cepuder, v Gederovcih Avg. Požegar, v Dolgi vasi Drag. Čižek, v Strugah Maki Rozman, v Skarčeni Ant. Arigler, v Vo- dičah Jos. Tepin, v Odraneh Arnold Krebs, v Kupčinih Iv. Titan, v Križev- cih Jos. Džuvan, v Gančanih Aleka, Ne- žina, v Gornji Lendavi Ljud. Tomori, v Sordici Stef. Kolaf, v Rudoblanu Mati- ja Zver in v Marčevcih Blaž Filo.

Za učitelje in učiteljice: v Zg. Šiški Izidor Koch, v Bogojni Arpad Benko- vič, v Ivancih Lad. Benkovič, v Pečar- ovcih Karol Berdon, v Brezovcih Jos. Čuček, v Melinčih Marija Cepuder, v Ge- derovcih Angela Rusanov, v Tešanovcih Stef. Poredoš.

V mariborski oblasti: Za nadučitelje: v Šmartnem v Rožni dolini Vinko Požar, pri Sv. Jeditri Dragu Vidmar, pri Sv. Janžu na Drav. polju Fr. Martine, na Ptujski gori Sim. Kerbler in na Blanci Vikt. Bergant. Za učitelje in učiteljice: v Novi cerkvi Fr. Rejec in Marija Ču- ček, v Henini Ferd. Podraž, v Hrastni- ku Marija Jenko, pri Sv. Lenartu nad La- škimi Marija Mavrin, v Jarenini Angela Strajšek, pri Sv. Marku niže Ptuja J. Gabrijelič-Praprotnikova in pri Sv. Vi- du niže Ptuja Hinko Klenovšek.

Imenovanja v vojaški službi

Za podporočnike so imenovani sle- deči gojenci nižje voje akademije:

V pehoti: Branimir Kešue (kralj. garda) Vladimir Rogoz (10. pp.), Fran Rebernik (kralj. garda), Pavel Šiš (46), Josip Cerne (15), Nikola Mikec (pom. akad.), Dragotin Dolanski (40), Veko- slav Bajec (45), Mirko Baljak (pom. akad.), Anton Pintar (40), Viktor Koc- bek (45), Vlad. Kren (35), Krsto En- gelmann (17), Heribert Streha (15), Jakob Zerer (11), Vladislav Sobek (10), Rudolf Normali (pom. ak.), Ru- dolf Lederer (5), Dragotin Solar (4), Adolf Sendl (17), Jakob Svetič (26) Viktor Bradaš (7).

V artiljeriji: Oskar Bertal (pom. ak.), Rudolf Fenc (1.), Franc Kozjak Ivan Cerin in Slavoljub Piki (pom. ak.), Marijan Zmavec (IV.), Ciril Peč (drav. art. brig.), Ivan Lovrič (kon. art.), Dragotin Kempf (5), Fran De- kos in Aleksander Elsner (drav. art. brig.), Sergij Ulčakar (pom. ak.), Iva Streker (vrb. art. brig.), Ivo Vidma (4).

V konjici: Vladimir Gradnik. V inženjeriji: Branko Suster (te- šola I.), Ivo Božič (4), Boris Vilfa (pom. ak.), Vladimir Skarlovnik (te- šola).

Novo imenovanim podporočnikom naše jugoslovenske vojske najškr- nejše čestitke in obilo vojaške sreč-

Ali ste že poslali pa- ročnico za „Jutro“

Spominska proslava september- skih žrtev

V Ljubljani

Ljubljana, 23. septembra.

Černo se je zdnilo nedeljsko jutro. V prvih zgodnjih urah se je začelo kazati morno jesensko vreme, ki v tem letnem času pri nas nikoli ne zataji svoje narave. Rosilo je. Šele okoli devetih so se jeli oblaki razmikati in po ljubljanskih ulicah je zavel hlad jesenskega dopoldneva.

Čim bolj smo se bližali enajsti uri, tem bolj vedro je postajalo nebo. Ceste so se polagoma docela posušile. V tem času se je napotilo k sv. Križu ono ljubljansko občinstvo, kateremu ni zamrla v srcu ljubezen do septemberskih žrtev, žalibog pa so ostali doma mnogi, ki so bili pred petnajst leti na ljubljanskih ulicah. Le nositelji in buditelji naše nacionalne ideje so tudi to pot v polni meri izpolnili svojo dolžnost.

Na prvem mestu moramo omeniti našega Sokolstva, ki je v strumnih vrstah z žalnim praporom pod vodstvom br. Ambrožiča prikorakalo na pokopališče. Tarkoj za Sokolstvom je pripelala dolga vrsta članov ljubljanskih in okoliških jugoslovenskih nacionalističnih organizacij s svojimi petimi prapori, potem zastopniki naših naprednih kulturnih in političnih društev, dijaštvo in precej občinstva. Orobove narodnih mučnikov Lundra, Adamiča in Windischerja je po naročilu demokratske stranke prav okusno uredil in okrasil s palmami in svežim cvetjem vrtnar g. Simenc. Ko se je množica zbrala okoli grobov, so pevec pod vodstvom g. Prelovca zapeli Pavčičevo žalostinko »Narodno nagrobništvo«. Nato je med grobovno tišino izpregovoril dvor. svetnik g. Engelbert Gangl, sledeči spominski govor žrtvam:

Bratje in sestre!

Leta 1908. so povzročili ptujski dogodki ob zborovanju Ciril-Metodove družbe, da je v naših žilah burneje zaplala kri. Užaljeni narodni ponos in vzdramljena narodna zavest sta nam vrnila spoznanje, da smo vsi sinovi in hčere iste matere domovine, da smo bratje in sestre med seboj, da rana, ki jo posamezniku zaseka sovražnik, boli vsakega od nas, da moramo žaltve narodove časti in njegovega svetega imena maščevati vsi! Vzravnavo so se hrbtenice, stisnile so se pesti. Jek bolesti, ponižanja, ponosa in zavesti je preletel vso našo zemljo, najjačje se je začel v Ljubljani. V imenu našega belega mesta je tedaj izgovoril naš nepozabni brat dr. Ivan Oražen ponosno in daleč slišno besedo, da bodimo najprej zvesti sami sebi, če želimo, da nas sovražnik ne pogazi in ne zaduši na zemlji, ki je bila, ki je in ostane naša!

Toda silovostim in besnemu sovražstvu, ki jih je janičarstvo razlilo nad našimi brati in sestrami v Ptuj, sta se v Ljubljani pridružila puška in bodalo nemškega avstrijskega vojaka. Naj pozanje smrti kalli novo usmerjenega življenja, ki so poglne iz užaljene narodove duše!

In zopet se je odigrala tragedija našega naroda kakor vselej prej, kadar smo iskali svojih pravic in si hoteli ustvariti pogoje svobodnega, samolastnega političnega, gospodarskega, kulturnega in socialnega življenja in udejstvovanja! Naša mačeha je v Ljubljani pokazala v malem, kaj hoče in namerava v velikem: da naj odpade naša veja z debela slovanske lipe in usahne in umrje na zemlji, ki pije iz nje življenske sokove!

Počili so strel. Dvoje mladih življenj, rojenih iz krvi slovenskih mater, je omahnilo in utonilo v lastni krvi. Ranjence so sprejele usmiljene roke, drugim so se odprle ječe, nad ostalimi so se prežee razklenili krempljivi ujedne ptice. A v vsako narodno srce se je zapicilo

želo globokega in vročega sovraštva do krvnikov in njihovih zaščitnikov — sovražstva, ki ugasne takrat, ko preneha utripati poslednje jugoslovensko srce!

Tako sta morala umreti Adamič in Lunder!

Prenesli so ju v svečanem žalnem izprevodu semkaj in ju položili v domačo zemljo, ki je še — dobrotnica — imela prostora za zemeljske ostanke narodnih mučnikov. Po naših mestih in trgih in vaseh so zaplapolali črni prapori — vsa naša zemlja se je potopila v žalost, ki je bila toliko veličastnejša, ker je bila splošna in iskrena. Kmalu potem so zagrebeli poleg njiju brata Arnošta Windischerja, ki mu je ječa ubila rahlo zdravje in izplačila moči njegovega idealnega življenja.

Petnajst let je minilo od tedaj. Mnogič svojece, prijatelje, znancev so prihajale k tej gomili gledat spomenik našega suženjstva, gledat plačilo naših ljubezni do naroda in do rodne zemlje! Smrt Adamiča in Lundra nas je združila, da smo pozabili na to, kar nas je dotlej ločilo in razdvajalo, in da smo se zavedali le ene, vsem skupne dolžnosti: spojiti vse materialne in moralne svoje moči v obrambo svojih nacionalnih in človeških pravic, ki jih hočemo uživati v državljanski svobodi na svoji zemlji!

V viharju političnih borb, ki so pozneje besneli po naših krajih, se je skoroda izgubila dragocena pridobitev septemberskih žrtev. Vendar narodni mučniki ne smejo umirati zaman! Njihova kri je kakor seme, ki poganja iz njega novo, lepše, svobodnejše življenje. Saj ta grob ni obležal v nižini ljubljanskega polja. Vzbočilo se je to polje nad višave naših gor, in s teh višav je žarela ta grob v zarji mučeništva vsakemu očesu viden, vsakemu srcu svet, vsaki duši opomin in ukaz: Bratje, sestre, maščujte nas! Naša zemlja ni samo za grobove lastnih sinov — ona je namenjena in določena svobodnemu življenju vseh, ki so njeni in jo ljubijo!

Glas iz gomile Adamiča in Lundra je plaval na vse strani leto za letom vse do onega časa in dneva, ko so planili na bojne poljane junaki z mečem v rokah, da z njim osvetijo tudi to nedolžno prelito kri! Mirna, prepričevalna beseda ni narodu priborila pravice, bilo je treba bratske pomoči s slovanskega severa in juga, da je odločilo orožje in da je bil izpolnjen ukaz, prihajajoč iz te gomile!

Čul ga je Petar Mrkonjić in njegov junaki sin Aleksander; čuli so ga sinovi srbske zemlje, plemiči po mišljenju in junaki po dejanjih; čuli so ga otroci slovenskih mater, ki so jim kroji avstrijske vojske kakor klešče objemali in stiskali srca; čuli so jih strelni jarki, okrvavljene naše vode, od topovskih strelcev razčerenje naše gore; čule so jih ječe in pregnanstva in vislice; čuli so jih razrušeni domovi in onečašena, razdejana ognjišča svetih domačij; čuli so jih vsi, ki jim »manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim solncem sužnji dnovi!« Zemlja se je zamajala v svojih tečajih, tako preluto je zabesnel orkan borbe na življenje in smrt! In starí svet krivic, prevar in nasilja se je sesul v lastnih ruševinah, a iz jezera krvi, iz nepregledne vrste grobov, iz potokov solz, iz razdejanja je zrastle tudi ta gomila v plamenih mučeniške slave, visoko dvignjena nad slemena naših gor, daleč vidna po proširjeni, veliki, novi domovini, in začuli smo klic, pevajoč iz nje: »Maščevana je naša smrt! Počitek je sladak umrlemu srcu!»

Res, Adamič in Lunder nista umrla zaman! Njiju smrt je bila vrh žive borbenosti, ki je tem jačje osvajala vsako našo dušo, čim globlje je v nas prodiralo prepričanje, da bo vsa naša zemlja ena sama gomila, ako nam ne pribori re-

šudentov, vsekakor bodočih jugoslovenskih politikov, čuma svetli meč, posebno, kadar nanese pogovor na amputacijo.

Sedaj, ko se bo, kakor pravijo, sam gospod Pašić pogledal v študij hrvatskega vprašanja in se v skrivnostni hram ob Miloša Velikega ulici vračajo iz letovišča na posvetovanja tudi drugi domači pismo-uki — sedaj, mislite, g. urednik, da se ožira Beograd s kakšno nestrpnostjo proti temu skrivnostnemu hramu skrivnostnih pismoukov? Nak, niti najmanj ne! Beograd je popolnoma ravnodušen, hladan. Samo na radikale se zna nekoliko jeziti.

Toda to je že politika — jaz pa nisem prijatelj politiki in stopim zato rajši v kalimegdanski park s prijateljem Luko, ki se je pripeljal pred tednom v Beograd, da tu nekoliko povesejači.

Kako lepo skrbi Beograd za ptičice! »Hranite i štite ptice!« Tako stoji napisano na vsaki izmed mnogoštevilnih lično izdelanih, krizem parka na drogovih postavljenih ptičjih hišic. Jesen je tu, kmalu bo prikimala zima, z njo sneg in mráz — res, prav očetoško ljubezen je pokazal Beograd do ptičic, da jim je postavil hišice.

»Pa kako vraga,« zahrešči pred menoj v svoji klasično oglati goronjšini prijatelj Luka, »saj ni tu nobenih ptičev!« ... Še vrabcev ne! Popolnoma odveč so te ptičje hišice, samo za parado! Jaz imam rad take parke, kjer živijo kosi, pojejo slavi in stradi, vrešijo šoje, srake in kavke in kjer nabijajo po doblih breglezih in žolne — na ne ta Kalimegdan, kjer bi

šitve in svobode lastna volja in bratska pomoč!

In ne motim se, če rečem, da so v Adamiču in Lunderu grob uprte oči vseh onih naših bratov in sestr, ki pod tujo pestjo preživljajo tužne svoje dni. V duhu, ki umeva simbol te gomile, so zbrani ob njej, tako da je naše število ta hip mnogo večje, nego ga vidiš in cenilo naši pogledi. V tolažbo jim bodi izrečena od zgodovine potrjena resnica, da se vsaka krivica maščuje nad njim, ki na krivici gradi svojo moč in oblast! Naj jim v urah obupa in toge drhti na sluh struna radostne in neomajne vere, da ni nihče lažji od pravice, čeprav ne pozna pravičnosti!

Ljubezen nas je zbrala in združila ob tem grobu — ljubezen do mrtvih, ljubezen do življenja! Naj nas druži vedno bratska ljubezen, kadar nam je v mislih domovina! Bodimo ji zvesti in vdaní in njena korist, njena čast in njena moč nam bodi več, nego iskanje samega sebe v velikih nalogah in v neogibni odgovornosti sožitja in sotrudištva z vsemi, ki so z menoj iste krvi in istega jezika! Naj bo kakor je bilo pred petnajst leti: naj se močno dvigne in vekomaj živo ostane spoznanje, da smo sinovi in hčere iste matere domovine, da smo bratje in sestre med seboj!

Slava imenu in spominu njih, ki so umrli, da mi živimo! —

Po njegovem govoru, ki je napravil na zbrano narodno občinstvo globok utis, so pevci zapeli prekrasno Vilharjevo »Nagrobništvo junakov«, nakar je sledilo praganje vencev. Minister n. r. dr. Gregor Žerjav je imenu načelstva demokratske stranke položil na grobove narodnih žrtev lastnoročno venec z napisom: Narodnim žrtvam — načelstvo JDS. Deputacija Sokolstva je položila venec v imenu JSS, g. Kravos v imenu NSS in akademik Jožef Kregar v imenu napredne akademske omladine. Venec je položila tudi deputacija Orjune. Narodno občins-

stvo pa je obsipalo grobove s svežim cvetjem.

Vrnili smo se s pokopališča žalnim srcem, a globoko prepričani, da je maščevana smrt prvih narodnih žrtev in spomin na njih osvežen tudi pri mlajši generaciji, pri naši mladini.

V Celju

Celje, 23. septembra.

Klub naprednih akademikov v Celju je priredil proslavo petnajstletnice septemberskih dogodkov v soboto zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Obisk je bil prav lep in so bili častno zastopani vsi sloji celjskega prebivalstva. Najbolj častno so se odzvali povabilu Sokoli, nacionalisti in akademiki. Po otvoritvi se stanka in pozdravu predsednika akademskega kluba je g. Prekoršek v prelepem govoru orisal zgodovino in posledice septemberskih dogodkov. Njegova izvajanja so izvenela v poziv, da z našimi lastnimi silami posebno na gospodarskem polju prisilimo naše nasprotnike, da ne pozabijo nato, da živijo na naših osvobojenih tleh. Burno pozdravljen je nato povzel besedo predsednik »Gospodarskega Zvona« dr. Oblak, ki je v krasnem govoru orisal sliko naših bednih bratov na Koroskem ter bodril navzoče, da s slovensko knjigo podpirajo odporno silo našega koroskega življa. Po govoru filozofa Oniča je predsednik zaključil zborovanje ter prečital brzojavni pozdrav kralju Aleksandru, ki je bil z navdušenjem sprejet.

V zabavnem delu večera je nastopil oddelek celjskih Sokolov s prostimi skupinami in oddelek Sokolice z žogami. Po deklaracijah sta sledili še dve lepi alegoriji, ki jih je priredil g. Benčan. Prva je predstavljala Ujedinjenje, a druga boj jugoslovenskega naroda z režečo se italijansko mačko.

Vsa prireditve je potekla mirno in dostojno.

Feministična alijansa

USTANOVNI OBČNI ZBOR V LJUBLJANI, DNE 23. SEPTEMBRA.

Maja meseca letošnjega leta o priliki mednarodnega kongresa za žensko volilno pravico v Rimu so osnovala delegatke češkoslovaških, poljskih, jugoslovenskih, bolgarskih, rumunskih in grških ženskih društev »Ženska malo antanta«. Ta antanta si je stavila nalogo, da posreduje medsebojno spoznavanje, pospešuje napredovanje ženskega pokreta in se z vsemi silami zavzame za to, da dobe žene teh narodov v javnem in privatnem življenju tiste pravice, ki jih po svojem delu in svojih sposobnostih zaslužijo.

Slovenke je na kongresu v Rimu zastopala gđ. Al. Štebi, odbornica »Narodnega žen. Saveza« in podpredsednica »Splošnega ženskega društva« Hrvatice ga. Adela Milčiničeva, Srkinje pa ga. Leposava Petković, gđ. Milica Atanekovičeva in ga. Katarina Bogdanovičeva. »Ženska mala antanta« ima sredi oktobra letošnjega leta v Bukarešti svoj ustanovni občni zbor.

Ker je velikega pomena, da sodelujejo pri »Ženski mali antanti« tudi jugoslovenska ženska društva, je na inicijativo »Ženskega Pokreta« iz Beograda sklicalo »Splošno žensko društvo« v Ljubljani zastopnice feminističnih organizacij iz Jugoslavije. In dne 22. in 23. septembra se je vršil v Ljubljani ustanovni občni zbor »Feministične alijanse kraljevine SHS«. Zastopanih je bilo 9 feminističnih društev iz Beograda, Sarajeva, Zagreba, Ljubljane in Celja s 17 zastopnicami. Poleg teh je poslal »Narodni ženski Savez SHS« še svoje tri delegatke. Seveda bi se bilo udeležilo tega velepomembnega zborovanja mnogo več jugoslovenskih feminističnih in stro-

kovnih društev, toda zadržala jih je predvsem nezmožnost draginja naših železnic. No, zbrala se je duševna elita naših žen in pokazala je, da so tla godna za krepke in urne korake naprej.

Ustanovna skupščina »Feministične alijanse« se je vršila v dvorani Kazine ob prav lepi udeležbi slovenskega ženstva. Zborovalke je pozdravila predsednica »Splošnega ženskega društva«, ga. Franja Tavčarjeva, ki je predlagala za predsednico kongresa go. Leposavo Petkovičovo, predsednico »Ženskega pokreta« iz Beograda, in za podpredsednico go. Danico Bedekovičovo, predsednico »Katoliške ženske zveze« iz Zagreba. Ga. Petkovičeva pa je predlagala go. Tavčarjevo za častno predsednico. Vse je bilo z vzklikom sprejeto. — Ga. Petkovičeva je podala obširen in temeljit pregled o zgodovini in uspehih feminizma v Avstraliji, Ameriki in Evropi ter o uspehih, ki so jih dosegle žene, kjer že imajo volilno pravico. Dalje je obrtala namen, pomen in cilj snuječe se alijance. Gđ. Alojzija Štebi je potem točko za točko čitala program »FA«. Uvodno je poudarjala, da ustanovitev »FA« ne pomenja rušitve »Narodnega ženskega Saveza«, nego pametno razdelitev dela. Ako toga ne storimo, nam preti nevarnost, da se na vseh koncih lotimo dela, a ga nikjer ne končamo. Program je bil sprejet z malimi izpremembami, ki so se izvršile po živahnih, a povsem dostojnih in strvnih debat. Posegale so vanje Srkinje, Hrvatice in Slovenke. Samo ga. dr. Piskernikova, predsednica slovenske »Kršćanske ženske zveze«, ki se je udeležila skupščine kot poslušalka, je s svojim fanatičnim

nastopom pokazala, da je v feminističnih vprašanjih Jugoslavije ter o delu Jugoslovenk na tem polju docela neinformirana. Kako blagodejno so vplivale besede go. Danice Bedekovičeve, predsednice »Katoliške ženske zveze« iz Zagreba, razumne in inteligentne Hrvatice, ki složno deluje že par let v Savezu s Srkinjami in Slovenkami!

Tudi pravila so bila sprejeta brez večjih izprememb, dasi ne brez debate. Iz programa in iz pravil povzemo:

»FA« je cilj, da osvobodi ženo t. tem, da jej pribori politične pravice in doseže reforme v zakonih in v družbenih razmerah tako, da bo žena ena s koppravna možu. — Da se pripravi ženi pot k enakopravnosti z možem, zahteva FA poleg volilne pravice, naj se unesejo v državni zakonik najnujnejše določbe: 1.) Poklic žene kot matere in gospodinje se smatra kot produktiven poklic! Zato treba žene za ta poklic usposobiti s posebno izobrazbo. 2.) Ekonomska neodvisnost poročene žene. 3.) Priznanje se oblasti obeh staršev nad otroki. 4.) Zaščita družinskega življenja s tem, da se z zakonom zavaruje obstoj matere in otrok. 5.) Izenaženje dednega prava soproga kakor tudi moške in ženske dece pred dednim zakonom. 6.) Splošno zavarovanje mater. — Zaščita ženske moči z ozirom na njen prirodni poklic. 7.) Enaka plača za enako delo itd.

Popoldne je podala gđ. Milica Atanekovič pregleden referat o postanku »Male ženske antante«, razmerju Jugoslovenk do nje ter o njih sodelovanju pri njej. Ga. Vera Albrechtova, ki se je kot edina Jugoslovenka na posredovanje »Splošnega ženskega društva«, udeležila letos poleti »socialne šole« »Internacionalne ženske lige za mir in svobodo« v Podjebradu, je imela temeljit in zlasti za nas inštruktiven referat. Iz njega smo zvedeli, kako krivično je poudar svet o nas in našem manjšinskem vprašanju, ki ga naši sovražniki kratkoma tajé. Skupščina je sklenila, da odda izvod tega poročila zunanjemu ministru Bolgarke so v Podjebradu delile brošure, ki pišejo o gorastnem masakriranju Bolgarov s strani Srbov. Ko je Slovenka protestirala proti takim trditvam, so se Bolgarke umakile v ozadje in Slovenki niso hotele dati niti brošure. Dobila jo je šele iz drugih rok! Italijanka je trdila, da v okupiranih krajih Italije sploh ni Slovanov, Nemka pa je poročala, da je na Koroskem samo 15.000 Slovencev. Ga. Vera Albrechtova je odločno zavrnila te lažnjive podatke ter je dosegla splošno pozornost 120 delegat iz vseh delov sveta. Te delegatke so bile informirane, da je Jugoslavija najšovinističnejša in najnepravičnejša država, kar jih pozna. »FA« je sklenila, da posveti največjo pozornost mednarodnim kongresom za mir in svobodo in se jih mora na vsak način udeleževati večje število Jugoslovenk.

V odbor so bile z vzklikom izvoljene na predlog gđ. Al. Stebijske same Srkinje iz Beograda, ker so ob viru oblasti in morejo zato najuspešnejše delovati. Odbor je sledeči: Milena Milojević, predsednica; Desanka Cvetković, podpredsednica; Vera Jovanović, tajnica; Milena Ataneković, mednarodna tajnica; Milica Dedier, blagajničarka; Vera Petković, namestnica; Mica Vlačić, namestnica; Andja Bunuševac, namestnica, vse iz Beograda. Za referentke je predlagala skupščina: Kristina Hafner (Zagreb), referentka za Hrvatsko; Alojzija Štebi (Ljubljana), referentka za Slovenijo; Andjelković, Čubrilo (Sarajevo) za Bosno.

Ustanovna skupščina »FA« so je končala najlepše s tem, da se je dogajala po posredovanju Slovenk spr-

Beograjsko pismo

Beograd, začetkom jeseni.

Jesen se je približala. Včeraj še vroče, da smo se potili opolnoči pri čaši piva — danes hlad, da se zavijamo v površnike in si opoldne pri obedu naročamo črno vino. Nad Beogradom se tepejo v ozračju ljuči vetrovi od vseh različnih strani, od Donave, od Save, od južno ležečega srbskega gričevja in še kdo vedi odkod. Pa da bi se tepli samo visoko v ozračju! Brijajo in zavijajo po ulicah, valé oblake prahu ubogim, po kaldrmi kobacajočim pasantom naravnost in obraza, da moraš držati dlan nepremehoma pred očmi, če nečesi osepsti ... Ej, obdobju vreden kolporterji, ki vztrajno kljubujejo vsem vremenskim neprilikam neprestano kriče skozi šum vetrov in oblake prahu eni: »Politika!«, drugi: »Pravda!«, »Vreme!«, tretji: »Novosti!«, »Republika!«, »Bal-kan!« itd. »To bodo še žilavi Jugoslovanci!« si mislim mnogokrat, kadar me njihovo kričanje pretudi zjutraj iz spanja, »to bodo provrstni trobentači naše armije«, kadar mahamo po naših ljubeznivih polentarjih!

Po poletnem mrtvilu je Beograd novo oživel. Premožljive družine, ki so preživle vroče »vnanje« — ob daljavinskih rivierah, v Rogožki Slatini, na Bledu in še drugod — so se povrnilo v prestolico. Vrnili so se s politične študije in »Moskva« je zopet polna njihovega vcelega čebljanja. Tu, v »Moskvi«, se v rožnih nočeh bliskajo raznih

človek kmalu pozabil, da živé ptiči na svetu.

»Stoj, Luka, ne devaj v nič Beograda!« branim Kalimegdan. »Imamo vrabce in to je za prestolico dovolj! Sicer pa — mi lahko živimo brez vrabcev, vrabci ne brez nas ...»

»Vraga imate,« se zakrohče Luka. »Teden dni že proučavam Beograd in čim dalje bolj sem razočaran. Nitiesar nimate. Ne ptičev in ne cest, kakor bi se spodobilo! Glavna ulica prestolice — Knez Mihajlova s Kralja Milana ulico vred — ali je to sploh podobno evropski ulici? Vse razbito, razdrapano, vrgasto, razrito! Kakor da je švaba obstrleval Beograd včeraj, a ne pred petimi leti ... In za kar sem prav za prav prišel v Beograd — zaradi umetnosti, kulture — saj ni tu nobene umetnosti, nobene kulture ...»

Neutegoma pograbilam Luko za ramo, da bi mu zamahil ogenj in žveplo na Beograd bruhačo usta.

»Stoj, Luka, stoj! Zdi se mi, da imaš še vedno mačka od včeraj, veseljak ... Torej umetnost in kultura si prišel proučavat v Beograd. No, zelo lepo in dopadljivo je to od tebe, Luka ... A kje je tista točka, kjer proučuješ umetnost in kulture, prijatelj?«

Luka nagubančilo čelo in bridko zavzdihne: »Ti misliš, da je ta stvar kar tako, pa ni ... Ker pač nimaš smisla za umetnost ... Za to treba globokega, temeljitega študiranja ...»

»In kje si študiral do sedaj, recimo včeraj?«

»Sinoči sem dovršil svoj študij na Terazijah, v varijetaju »Paris« ... Nič več in nič manj sem žrtvoval za umetnost in kulturo eno samo noč kakor tisoč dinarjev ... oziroma: tisoč dinarjev je šlo eno noč po vodi ... večcece!«

In prijatelj Luka zakrohči pri tem usta v tako žalosten trobet, da se Bog usmili. Jaz pa takoj pogodim, kam pes teco molli. Da bi se ga usmili, seveda, da bi ga pošteno ne našeškal s palico po zadnji plati, kakor je to zaslužil, grešnik nečeden!

Sveta jeza me pograbi: »Torej ženska bedresa v trikoju in — brez trikoja — v tem tiči tvoje proučavanje umetnosti in kulture! Budalo jedna!«

In že se mi roka usloči, da bi mu pritisnila zvenč udarec na plosko, toisto telo, ko se zgodi nekaj čudovitega: Namesto da bi se Luka vzpenil v hotel pobegniti od strogega sodnika, izvleče iz žepa šop bankovcev in mi jih z dobriklajočim obrazom pomoli pod nos:

»Poglej, samo tehle 1000 Din imam še, pa še to hočem zaluckati nosoj, in še tebe vabim s seboj. V Music Hall stopiva, tam se bova dobro zabavala in skupaj proučevala ...»

»Nepoboljšljivi grešnik!« vzrojam tedaj vnovič. »Ampak zapeljal me ne boš, fant, če govoriš še tako sladko in zapeljivo! Tvojega proučavanja imam dovolj!«

Mislite, da me je izpustil, izkušnjavec? Kaj šel! Takole me je hotel premotiti:

»Da bi ti videl — da bi ti samo enkrat videl! Saj je ves izobraženi Beograd v teh nočnih lokalih, elita Beograda, razume? In naravnost gneča, rečem ti — toliko je publike! In kako vse to gleda in uživa lepoto ženskega telesa! Tukaj je umetnost na vrhuncu. Ali je pa ni — umetnosti namreč. Samo da bi ti videl, kako tu vse mlasca z jeziki, zavija oč in požira slino. In — kakšno navdušenje! Zadnjič sem bil v gledališču pri Nušićevem »Nahodu«. Vse mrtvo, prazno. Zdehalo se je ljudem v ložah in na galerijah. O navdušenju niti govora. V varijetaju nasprotno — kakšna vžihlenost! ... Pojdi, prijatelj, pojdi z menoj!«

Nisem šel. Pokaral sem Luko:

»Ali ni škoda denarja. Luka? Berač ob cesti ne boš dal niti 1 Din, tu pa zapraviš eno noč z našiminkanimi in napudranimi babami 1000 Din. Če to ni greh, Luka, potem sploh ni greha na svetu.«

Zaman vse opominjavalne besede. Bob ob steno. Luka boče grešiti!

»Eh, kaj bo škoda! Ko zaluckam ta denar, se itak odpeljem nazaj v Monte Carlo in kmalu bom zopet prigrabil nekaj tisočakov ... Sicer pa, kakor že rečeno — jaz sem prišel v Beograd proučavat umetnost in kulture in če je ne morem najti, ni to moja krivda ...»

In čudni dečko vriskajoč odkobaca iz parka proti Music Hallu.

Prihodnji dan se poslovi od mene s solzami v očeh, rekši, da se odpelje v Monte Carlo služiti si denar ...

No, Luka, zlobim, in ne pridi mi več delat zgage v Beograd!

—J.

va med »Zenskim Pokrošem« in »Narodnim ženskim Savezom« v Beogradu. Naše žene so nam s poslednjim skupščinsko podale znova dokaz in garancijo, da so sposobne resnega in smotrane dela.

Zvečer je priredilo »Splošno žensko društvo« v Ljubljani svojim gostom v restavraciji »Zvezda« lepo uspešno ča-

janko, ki se je je udeležilo tudi mnogo ljubljanskih Slovencev in Srbinj. Razpoloženje je bilo nad vse prišerno, živahno in veselo. Slovenke, Hrvatice in Srbinke so peke jugoslovenske narodne pesmi in so se razlele šele pozno na večer. Nekatere delegatke so se odpeljale ponoči, druge v pondeljek.

dobnik Janeza Wolfa, Ansetma Feuerbacha, družino Šubicev in Kavko. S članom Vojevlava Moleta »Studije o razvoju v antiki« stopa »Zbornik« tudi na polje staroklasne umetnosti in tako razširja svoje delovanje. V bogatem pregledu so izšla poročila o varstvu spomenikov, o umetnostno - zgodovinskem društvu in o Narodni galeriji, kjer zvečmo, da je postal »Zbornik« uradno glasilo te važne institucije. »Književnost« prinaša topot ocene slovenskih, čeških in nemških umetnostnih publikacij, v »Bibliografiji« podaja M. Marolt natančen pregled jugoslovenske umetnostne literature za leto 1922. In polovico leta 1923. Dvojni številki, ki jo zaključujejo manjši članki o slovenskih slikarjih, o topografiji in o najstarejši sliki Ljubljane v Schedlov kroniki (1493) so priložene tri pole zaslužnega dr. P. Stejčevega lepo ilustriranega dela »Umetnostni spomeniki Slovenije« (dekanija Kamnik), ki bo z letošnjim letom dovršena in mu sledi v prihodnjem letniku popis spomenikov v radovljiški dekaniji.

Občni zbor Glasbene Matice v Celju, se je vršil v petek, dne 21. septembra ob naravnost sramotni udeležbi celjskega občinstva. Ako bi žepal odbor svojo moralno silo iz zanimanja, ki ga kaže širša javnost za to velevažno kulturno institucijo, bi moral že davno likvidirati. Odporovo poročilo je nudilo žalostno sliko gnetnega položaja, v katerem se nahaja društvo. Kljub lepemu številu gojencev, ki je naraslo tekom šolskega leta od 62 na 90, se zavod brez izdatnih podpor ne more vzdržati, ker je vpisnina in šolnina že itak visoka. Glasbeno Matico je podpirala z večjimi vsotami edino le mestna občina, štirje bančni zavodi in le malo število članov. Državna podpora je to leto popolnoma izostala. Primanjkljaj znaša samo v pretečenem poslovnem letu 11.185 Din. Poravnani za šolsko leto 1923/24. izkazuje nadaljnji deficit v znesku okrog 40.000 Din. — ako ostane vse kakor je sedaj. Razumljivo pa je, da zavod ne more napredovati, ako ne bo večjega zanimanja in vestranskih izdatnih podpor. Z novim ravnanjem g. Sancinom je dobila šola prvotnostno moč. Poleg njega ponuja priznana strokovnjakinja gđ. Novakova klavir, teorijo pa komponist g. Oster. Ustanovitvi se namerava še godalni orkester, ki bo zbiral okoli sebe mlade moči in jih uvajal tudi v to vrsto glasbene umetnosti. Občni zbor je razpravljal temeljito o raznih gmetnih pripomočkih in sklenil med drugim, da priredi prihodnjo pomlad tombolo. Prošjo se že sedaj priznana celjska društva, da ta sklep vpoštevajo. Pri volitvah se je izreklo staremu odboru toplo priznanje s tem, da je ostal v celoti zopet na starem mestu. Društvu predseduje marljivi in poštvovalni g. Mirko Grušen, ravnatelj podružnice Ljubljanske kreditne banke. Občni zbor apelira na vse premožne sloje, da po svojih močeh podpirajo to važno glasbeno institucijo.

Razstava slik M. D. Gjurića v Zagrebu se je zaprla v nedeljo dne 23. septembra. Njen uspeh je prav dober: prof. Gjurić je prodal za 30 tisoč Din svojih grafik. Vlada je kupila podobno »U hano« Dela se prenesejo sedaj v Beograd.

»Pozorišni godišnjak«. V Beogradu je pravkar izšel »Pozorišni godišnjak«, obsegajoč pregled in statistiko o prošli gledališki sezoni v prestolici. V drami je bilo 271 predstav, to je po 6 uprizoritev na teden. Premier se je vršilo 16, repriz 7, 65 kosov pa je bilo iz tekočega repertoarja zadnjih štirih let. Med 88 deli, ki so se izvajala, je bilo 81 originalov. — V operi so bile štiri premiere, 1 repriza in trije posebni baleti.

Letošnji program milanske »Scale«. Milanska »Scala« pod vodstvom kapelnika Arturo Toscaninija bo letos izvajala sledeča dela: Falstaff, Aida, Traviata, Sonambula, Orfej, Luiza, Carmen, Tristan in Izolda, Mojsirski pevec norimberški, Salome, Boris Godunov; novitelti prideta na vrsto dve: Bolto »Nero« in Ricettellijevi »Compagnacci«.

Sportni vestnik

Lahkoatletski miting za prvenstvo Slovenije

Trije novi slovenski rekordi.

V nedeljo so se nadaljevala lahkoatletska tekmovanja za prvenstvo Slovenije. Doseženi rezultati so razven novih rekordov v splošnem mnogo slabši kot lanskil. Boj je bil v nekaterih disciplinah prav oster. Postavljeni so bili tudi trije novi slovenski rekordi. Izidi so nastopili:

Finale 100 m: 1. Perpar 11,4, 2. Valtrič 3. Slamič (vsi Primorje).

Finale 200 m: 1. Perpar 23,2 (nov slovenski rekord), 2. Valtrič, 3. Slamič (vsi Primorje). Zelo zanimiv je bil ljut boj med Valtričem in Perparjem. Zadnji si je nekaj pred ciljem z lepim sprintom zasigural zmago.

Škok v daljavo brez zaleta: 1. Perpar 2,76, 2. Hvale (Jadr.) 2,58, 3. Valtrič 2,57.

Škok v višino z zaletom: Lojk (Jadr.) in Borštnar (Il.) dosežeta oba 1,58, kar znači nov slovenski rekord (dosedanji 1,575). Zreč prisodi prvo mesto Lojku, drugo pa Borštnarju. Kot tretji se plasira Beneš (Il.) z 1,48.

Metanje kopla: 1. Vidmajer (Il.) 34,56, 2. Zucchiatti (Pr.) 34,54, 3. Jančigaj (Pr.) 34,48.

Stafeta 4 X 100 m: Po sklepu juryje se je moral sobotni predtek v tej disciplini med Laskom in Jadranom ponoviti. Zmagal je zopet Lask z 50,2. Finale: 1. Primorje 49 sek. 2. Lask, 3. Ilirija. Stafeti Laska in Ilirije sta bili diskvalificirani, ker se nista držali svoje proge. Predaja stafet je bila edinole pri Iliriji dobra.

Metanje diska: 1. Bašin O. (Pr.) 27,56, 2. Borštnar (Il.) 27,12, 3. Bašin R. 26,72.

Tek na 800 m: 1. Kregelj (Jadr.) 2,11 štiri petine, 2. Umek (Lask). Kot drugi je došel na cilj Praunseis (Jadr.), pa je bil diskvalificiran.

Škok v daljavo z zaletom: 1. Perpar 5,87, 2. Vidmajer 5,67, 3. Borštnar 5,48.

Pešhoja na 3000 m: 1. Skrajnar (Pr.) 16:12,8 (nov slovenski rekord), 2. Bašin (Pr.), 3. Bettini (Pr.).

Finale 400 m: 1. Valtrič 57,6, 2. Perpar, 3. Pečnik.

Škok ob palci: Tekmovanje se še ni dokončalo. Ilirijan Beneš in Jadranščolenc sta dosegla 2,56. Nadaljuje se v sredo. Poleg tega se vršijo ta dan še tek na 10.000 m, troskok, petbol in olimpijska stafeta, nakar se pričnejo damska tekmovanja. Dosedanje stanje je nastopno: 1. Primorje 74 točk, 2. Jadran 27, 3. Ilirija 20, 4. Lask 4.

Nedeljske nogometne tekme

Ljubljana: Slovan : Lask (prvenstvena) 3 : 0.

Celje: S. K. Red Star (Celje) : S. K. Zora (Trbovlje) 4 : 2. Celjski Atletiki : Železničarji (Zagreb) 11 : 1. Med igralci Železničarjev se opaža pomanjkanje discipline.

Zagreb: Hermes (Ljubljana) : Grafika 3 : 1, Gradjanski : Tipografija 14 : 1.

Sarajevo: Sašk : Jugoslavija (Beograd) 4 : 3. V finale za prvenstvo države prideta torej Gradjanski in Sašk.

Subotica: Hašk : Bačka 2 : 0.

Praga: Sportklub (Dunaj) : DFC. 1 : 1.

Brno: Zidenice (Brno) : Admira (Dunaj) 3 : 0.

Dunaj: Z oziroma na mednarodne tekme, h katerim so morali Dunajčani poslati svoje najboljšje moči, so se vršile le prijateljske tekme in prvenstvene tekme v II. razredu. Izidi so: III. okraj (Budimpešta) : Hakoah 2 : 0 (2 : 0), Ostmark : Tonia Club (Budimpešta) 2 : 1 (2 : 0), Wacker : Nicholson 2 : 1 (2 : 0), Amateure : Hertha 1 : 1. Prvenstvene II. razreda: Rudolfsbügel : Stimmering 5 : 1 (0 : 0), Cricketer : Vorwärts XI. 2 : 1 (1 : 0), WAC : Meldinger Sportfreunde 7 : 1 (5 : 1), Sturm 14 : Gersthof 1 : 1 (0 : 1).

Gradec: Sturm (Oradeč) : Hakoah (Oradeč) 5 : 1.

Budimpešta: Madžarska : Avstrija 2 : 0 (0 : 0). Pred 35.000 gledalci je madžarska reprezentanca v nedeljo premagala avstrijsko z 2 : 0 (0 : 0). Dunajska poročila pravijo, da se mora ta izid predvsem pripisati sodniku Grätzu iz Prage, ki je bil docela nezmoten. To je bila 52. tekma med obema reprezentancama.

Berlin: Dunaj : Berlin 3 : 1 (1 : 1).

Kolesarsko prvenstvo Slovenije. Kljub kolesarjem in motociklistov Ilirija ter S. K. Primorje razpisujeta za 30. septembra t. l. kolesarsko dirko za prvenstvo Slovenije in sicer na 100 km progi Ljubljana - Vransko - Ljubljana. Dirke se more udeležiti vsak član kluba, ki je članen v Jugoslov. Kotoraskem Savezu. Start je pri km 1. na Dunajski cesti ob 1,30 popoldne, cilj na isti cesti pri km 2. Zmagovalec dobi naslov »Prvak Slovenije«, dalje se priznajo prvim trem časovno kolajne. Vsak dirkač, ki dospe 40 minut po prvem na cilj, dobi časovno kolajno. Prveinu v težki skupini se prizna časovni znak. Prijave, katerim nal se prikladi deset dinarjev kot prijavnina in deset dinarjev za številko, naj se pošljejo do 28. t. m. na naslov Nardin Mirko, tvrda Gorec, Gosposvetska cesta. Naknadne prijave — dvojni znesek. Dirka se vrši po pravilniku JKS. Vsak kolesar vozi na svojo odgovornost. Kolo mora imeti zvonec in zavoro. Kolikor doznavamo, se bo z ozirom na dosedanje prijave vršil boj med člani koles. Ilirije in Primorjem. — Po dirki se vrši ob sedmih zvečer sestanek sportašev v restavraciji »Zvezda«.

Službene objave LLAP. V sredo, 26. t. m. se nadaljuje miting za prvenstvo Slovenije in sicer za dame. Tekmovanje se prične točno ob treh popoldne na igrišču S. K. Ilirije. Tekmuje se v sledečih točkah: čet 60 m, 100 m in 200 m, stafeta 4 X 60 m, skok v višino z zaletom, skok v daljavo z zaletom, met kopla, diska in krogle. Poleg tega se še tekuje v moški atletiki: skok ob palci, troskok in olimpijska stafeta. V torek, 25. t. m. se vrši ob 20. v kavarni Evropa sestanek sodnikov. Udeležba obvezna. Dnevni red: Razgovor o damskem tekmovanju. — Tajnik II. (Ali je petbolji ki je bil na sporedu, izostal? Op. ur.)

Sportna tombola

Sportna tombola v nedeljo popoldne je nudila v splošnem isto sliko, kakor jednake prireditve Sokola, Soče in Matic. Zopet smo mogli konstatirati, kako naglo se je ta popreje pri nas neznana zabava priljubila občinstvu in postala popularna. Letni čas ne prihaja v upoštevanje. Drugod se zadovoljujejo z blinkoštino tombolo, eno na leto, pri nas smo imeli splošno, poletno, sedaj jesensko, in tudi za vmesne mesece je bilo poskrbljeno. V nedeljo se je napravilo hladno vreme, ravno pravo, in na Kongresnem trgu se je zbralo zopet okroglo 7000 ljudi. Nekateri so se zadovoljili že tudi s cenitvijo 5000, drugi pa so v svojem navdušenju videli mnoge nad 10.000. Tako hudo pa ni bilo. Sploh je izprva izgledalo, da se bo ta tombola bolj slabo obnesla od prejšnjih, in ob treh je bilo še le nekaj stotin ljudi zbranih. Simpatično so tombolaši pozdravljali Orjuno, ki je z mnogimi prapori in v gostih vrstah korakala na Vič, na čelu pa so vrli železničarji trobili rezke koračnice, da je bilo veselje. Kmalu po defiliranju Orjune se je prišel Kongresni trg polniti. Zlasti vsi tramvajski vozovi so privlačali na Mariljin trg množice, ki so hitele pred tribuno s številkami. Sploh se opaža, da prihaja periferija mesta ena maso na tombole v city. (»Grama u mest«.)

Seveda so naši sportniki sami, sicer neoficijelno, ta dan menda polnoštevno sodelovali. Videli smo razne teame in moštva žogoborcev, žogoploskov (tenis) tem pa vse one, ki radi gledajo boks ali se vozijo na konjih »ringelšpila«. Precej kandidatov in kandidatkin zakonskega sporta je reflektiralo na spalnico in kuhinjo ali vsaj oro. Kako je s turisti, ne vem, gotovo pa je bil stolp ljubljanskega gradu ta dan slabo obiskan. Tombola ima svoje čare. Tudi sportni referenti raznih listov jim niso mogli odoleti. Marsikateri si je našel družico (vsaj začasno) in se je tako potolažil nad neuspehom nimaški se niso dale zadeti.

Napetost je bila naravno kakor vedno velika. Trajala pa ni tako »mučno« dolgo, kakor pri drugih prilikah. Sportniki so urni tudi pri tomboli. Prve 3 tombole so zadele že pri prvem vlečenju, ostale tri pa pri drugem.

Ko je zadnji trara naznanil, da je vsa kraj, so se ljudje razšli, kajpak, in pustili bojišče pokrito z goljujivimi nadami in strganimi »kartelami«. Komur ne pride na misel nič duhovitejšega, vsiklikne pri tem pogledu: »Takšno je življenje«.

I. dobitke, (hrastovo spalnico v vrednosti 10.000 Din) si je pridelal gđ. Je lica Vrečko na trgu Kralja Petra II. (kuhinjsko opravilo) je odnesel stavih. delo vodja g. Josip Butolin iz Trnovega, III. (kolo Es-Ka) mizar g. Stane Černe, Glinč, IV. (šivalni stroj) g. Marija Amalje, V. (stensko oro) godbenik Dravdiv, g. Viktor Kavčič in VI. (vrečo za ke kjučavničar Juž. žel. g. Jos. Čehovica).

Kolikor moremo torej povedati, je bila vsaka reč v prave roke. Kdor temu se dobro zdi, kdor nič ne dobi, pa bolj kiso držl.

Kulturni pregled

Donadini: »Igrača viharja« na Sentjakobskem odru.

Z uprizoritvijo Donadinijeve drame »Igrača viharja« so sentjakobski igralci ustregli dobremu namenu. Oddolžili so se, morda nehoti, spominu mladega hrvaškega avtorja, ki je nedavno z uprav tragičnim finalom kakor glavni junak njegove drame, končal svoje življenje v Stenjeju pri Zagrebu, z druge strani pa so očitno zadostili svojemu hotenju, da s psihološko poglobitvijo v modernem oderskem delu pokažejo napredujočo stopnjo preko običajnega udejstvovanja malega odr. To jim je na splošno uspelo v zelo lepi meri. Edino po trudu in živjetju nastopajočih je »Igrača viharja« ki sicer trpi vsesok po pomankljivostih in izdaja usodno izigranost mladega avtorja, doživela obakrat, v soboto pri otvoritvi in v nedeljo zvečer, prav povoljen uspeh.

Mladi Donadini je živel v Dostojevskem, Strindbergu, Poenu, čutil se je junaka njihovih del; mračna bolehnost, nevrastenja, delirij so bili njegovo polje. Zato so tudi figure njegovih del — in teh je za avtorjeva leta preobila kopica — posnetki po silnih modelih njegovih vzor in fantom, nejasni fantomi iz prečitanih knjig, a očrtani z lastno noto močne nevrastenja, razdraženosti in izigranosti. Tak bolehen, histeričen tip je predvsem glavni junak drame, Gustav Bojanič, fatalna avtobiografska skica avtorja samega. Podal ga je g. Mušič očitno s tisto privlačno željo po izživetju v patoloških kreacijah, ki je lastna vsem nadarjenim in ambicioznim delavcem na ljudskih odrih. Seveda je tu mnogo preiravanja, stremeljenja za efektom in tudi g. Mušič se je v marsičem preostro podčrtaval. Toda v zadnjem dejanju, v spokojnosti pred katastrofo, ko ga zadnji sunek »viharja« vrže blazno zdečega v kot kakor surto igrano — tu je g. Mušič obvladal sebe in zmagal. Vlogo njegove žene Ane je podala gđ. Petričeva, sicer z vidnim napredovanjem svojih igralskih sposobnosti; da pa se ni znešla v popolnem okviru avtorjeve zamisli, tega ji ne dopušča njen mehak temperament, ki prihaja do popolne veljave najbolj v vlogah ljubkih, sentimentalnih naivk. Vloga Ane pa je baš lud kontrast ki ga seveda ni lahko premestiti. Gosp. Škerlj v vlogi urednika Ivana in g. Blažič kot glavni urednik Gmaz, sta zadovoljila povsem, g. Blažič je bil mestoma v momentih cinčne ravnodušnosti uprav izboren. Gđ. Jermaja je v nevhvalezni vlogi si volase iztrpila matere za svoj prvi nastop izpričala dovolj dobrih zmoglosti. Tudi obema malima vlogama gđ. Vovkove in g. Brihte nimamo dodatni pomembnih opazk.

Sentjakobska dvorana je bila obakrat zasedena in publika je ploskala. Tako so torej Sentjakobčani ovrgli predsodek, da moderne drame niso za diletantske odre, in pokazali, da bodo odslej z marsičem lahko polnili vrzel med dramo v knjigi in dramo v pravem Talijnem bramu. Stvar okusa je seveda, da izberejo najboljša in najprimernejša dela, stvar publike pa da uvažuje stremeljenja Sentjakobčanov in se z dobro voljo potrdi k njim v goste. V tem smislu želimo Sentjakobskemu odru uspešno sezono.

Med revijami

»Novo Evrope« najnovejša (9.) številka se bavi v glavnem z aktualnimi gospodarskimi vprašanji. Uvodni članek nosi sicer naslov »Deca pobednikov«, toda prava vsebina revije so gospodarski problemi, katere je obdelal dr. Ivo Belin

»Ženski svet«, ki izhaja v Trstu, je pravkar izdal svojo 9. številko. Na mestu »Obrazov in duš« najdemo sestavek »Lepa Vida v duši Cankarjevi«, katero je oskrbel Srečko Kosovel. Utva je prispevala pesmico »Scherzo«, nadaljuje se Kuprinova »Olesja« ter Lahov poem »Gabrijan in Sembilija«. Zvonimir Kosem priobčuje »Slovo«, J. P. piše o ženski volilni pravici. Med »Izvestij« se nahajajo poročila o društvi, ženskem svetu, materinstvu, gospodinjstvu, kuhinji, modi, o književnosti ter razgovori. — »Ženski svet« izhaja enkrat na mesec in stane letno 14 lir. Uprava za Jugoslavijo: Karlovska cesta 20.

»Zbornik za umetnostno zgodovino« prinaša v prvi dvojni številki letošnjega letnika (1923) bogate doneske k zgodovini domače in svetovne umetnosti. Viktor Steska obravnava v pregledno sestavljenem članku stavbarje v slovenski preteklosti prav do svetovne vojne, urednik dr. Izidor Cankar pa nadaljuje svoja raziskavanja o začetkih starokrščanske umetnosti. Članku »Umetnost v krščanskem slovstvu 2. stoletja«, ki je izšel v prvem letniku, sledi sedaj »Razmerje krščanstva do umetnosti v Tertulijanovi dobi«. Drugi članek Viktorja Steske je posvečen zanimivemu spomeniku v neposredni bližini Ljubljane, Codellijevi kapeli v Turnu. Nadalje priobčita Stanko Vurnik spomine slikarja Ivana Franketa, polne zanimivih osebnih doživljanj in reminiscenc na so-

Čez četrto ure je bila že močno prestrašena. Dvajset minut! Brezdvomno se je tu zgodilo nekaj izrednega.

Skoro ponorela je hitela mladenka v pasajo po stražnika, ki se je bil ravno pri nekem vinskem trgovcu v ulici Grange-Bateliere krepčal s požirkom žganja. Spotoma mu je povedala zagonetno zgodbo in razodela svoje sumnje.

»Zagotavljam vas«, je dejala, »to je sentimentalna Angležinja, ki so jo oncesvestila.«

Potrkala sta na motno steklo. Nobenega odgovora!

»To je nenaravno«, je rekel stari, z medaljami ozaljšani policaj in se nerazvidno namrgodil.

Podrla sta vrata, ki so bila znotraj zaprta z zapahom.

»Saj to je vendar moški!« je vzkljknil stražnik. »Kaj ste pa brbljali o neki Angležinji?«

»Pri molj ver!« je odgovorila službenka, »ravno kar je bil še Angležinja. Z dežnim plaščem je bila ogrnjena. Kako, za vraga, se je neki spremenila v moškega?«

Resnično je bil to mož, mlad mož! Popolnoma gol obraz je imel našninkan in napudran kot kako dekle. Obrvi si je bil preslikal s čopičem, ustnice pobarval s pomado, oči podčrtal z ogljem, plave lase pa nikodral in posul z zlatim prahom. V ublihi sta mu blestela dva uhana. Prste

je imel preobložene s prstani, roke vse prepete z zapestnicami. Na razgaljenih prstih se je svetil rubin, pripet na biserno verižico.

Na tleh poleg njega je ležala obleka, dežni plašč in vsakovrstne ženske cape. Mladenici je bil mrtev. Dolga srebrna igla je ticala v njegovih prstih, tam, kjer se nahaja srce. Sedel je na nečistem sedežu. Na koncu igle, tik ob diamantni glavici, je bil pritrjen rožnat papir.

Na tem papirju je bilo napisano sledeče:

»Star sem osemnajst let in suženj izrednim strastem. Rodil sem se, da bi postal cesar za časa romanske dekadence. Toda sedanja doba ni ugodna sanjačem. Zato odhajam. Ker nisem mogel živeti kot Helioabal, sem hotel vsaj v nesnagi umreti kot on.«

P. K.

Prvi spomenik v Mežiški dolini

Hrabremu borcu poručniku Francu Malgaju se bo odkrila 5. maja 1924. leta spominska plošča tik trga Guštanja. — Trg Guštanj je še danes zagrizeno nemško gnezdo, akoravno je v njem 99 % slovenske krvi. Le peščica je narodnih ljudi, zavednih Slovencev, ki kljubujejo tej zagrizenosti in drže ponosno jugoslovanski prapor kvisku. — Ta peščica zavednih Slovencev, ki ve centi osvoboditev izpod tujeza tarmna in ki ve, da jo

je osvobodil junak France Malgal, ki je preli svoj kri na naših tleh, je ustanovila odbor za Malgajev spomenik v Guštanju, ki pobira prispevke širom naše kraljevine, da mu bo s tem mogoče izvesti častno a težko nalogo in postaviti junaku osvoboditelju primerno spominsko ploščo ali celo spomenik. — Dne 5. maja pa mora odkritje te plošče združiti v veličastni manifestaciji tik ob meji vse sloje, brez razlike stranke, da pokažejo bratom onstran meje združeno jugoslovensko armado, ki bo nekoč prinesla tudi njim odrešenje. — Treba bo še mnogo junakov Malgajev, da osvobodimo našo Gorisko, da se bomo izprehajali ob naši bistri Zili in pili njeno vodo. — Mihec in Jakec na pročelju tržaškega magistrata težko čakata, da jima zasvira na trgu jugoslovanska himna. — Vse te misli morajo biti združene v krepko voljo na dan odkritja spominske plošče junaku Malgaju. — Vse korporacije, društva, prosimo, da se udeležijo naše slavnosti in da nam sporoče do konca marca 1924. leta svojo udeležbo, da bo tako odboru za Malgajev spomenik omogočeno, poskrbeti posebne vlake z ugodnim voznim redom. — Pozivljamo nadalje vse Malgajevce borce, da se pismenim potom javijo odboru za Malgajev pomenik v Guštanju, kajti na dan odkritja Malgajev plošče bodo zopet nastopili kot Malgajeva četa. — Odbor za Malgajev spomenik v Guštanju.

Jean Richépin:

Cesar

13. februarja leta 1876. ob pol osmih zjutraj se je službenka vodnega kloseta v pasaži Jouffroy ravno pripravljala, da bi otvorila svoj lokalik, ko je nenadoma stopila vanj neka ženska v nenavadno dolgem dežnem plašču.

Ta zgodnji obisk jo je bil nekoliko osupnil, zlasti, ker je zagonetna obiskovalka imela glavo skoro popolnoma pokrito s kapuco in obraz pa zagrinjen z gosto tančico. Za odjemalko te prve jutranje ure niti huda naglica ni bila olajševalna okolnost, zakaj prišla je bila počasnih korakov, umirjeno, strpno.

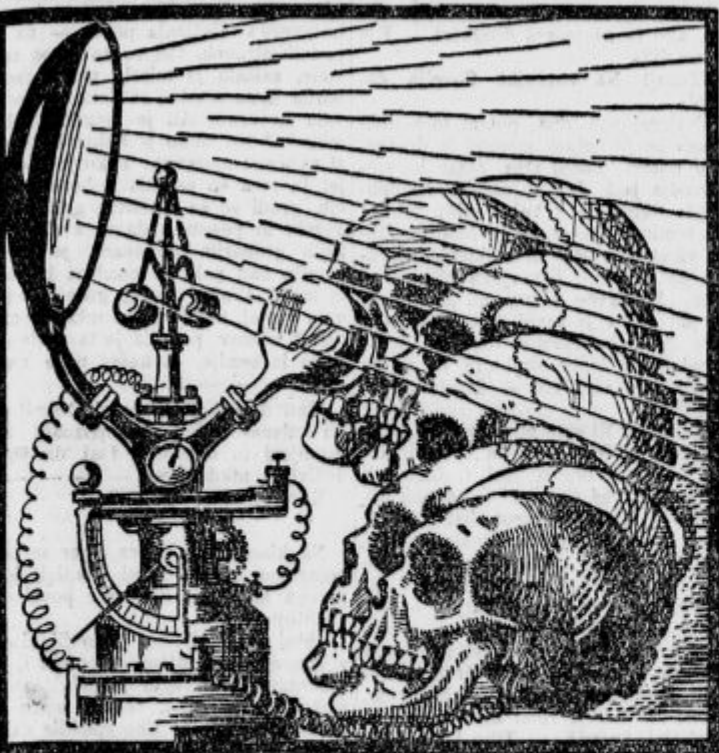
Vendar pa je odločno njene hoje očitovale izvestno namero, da hoče nedvomno zadostiti potrebi, oziroma izpolniti dolžnost. Službenka si je domislila, da ima opraviti z nekakšno točno in plašno Angležinjo, ki noče začeti dneva s težo na vesti. Potem pa sta ji njena kramarska narava in dobičaželjnost preokrenila misli. Odprla je odjemalki in jela tuhtati, da pomeni takle nepričakovani, nenavadni izkupiček včasih dober začetek veselega dne...

Ko je poteklo pet minut, si je dejala, da je Angležinja zelo vestna. Čez deset minut je pričela, vsa v skrbih kakor mati, hoditi sem in tja pred zaklenjenimi durmi, za katerimi ni bilo slišati nobenega šuma.

Kaj pa to?

Pekleni stroj Luciferja, njegov teledinamo, s katerim si boče odjarmiti duha vesoljnega človeštva in podvreči ves svet.

Na kak način? V tem stroju se zgošča in pomnožuje v neskončnost človeška misel; iz tega stroja brzi v bajne daljave, od tečaja do tečaja, od antipodov do antipodov z neodoljivo silo volje, ki ukazuje in ne vprašuje, muči, zavrača in ubija...

Sirahote te tajnstvene sile odsejajo s sleherne strani fantastičnega romana

„LUCIFER“

ki ga začne »Jutro« priobčevati v četrtek.

Iz življenja in sveta

Kako stara je zemlja

Geologi se trudijo na vse mogoče načine, da bi določili pravo starost zemlje. Njihove številke so ogromne, a zelo nene.

Najzanimivejši so podatki inženjerja S. Weltscha, ki je na podlagi geoloških opazovanj v dolini Reuss izračunal, da je zemlja stara nad 9 milijonov let. Po njegovih opazovanjih je preteklo 1,150.000 let odkar so se dvignile Alpe. Dalje meni Weltsch: Postavimo, da je potreba za tvorjenje ene geološke kamene plasti eno platično leto, ki šteje 25.000 navadnih let. Od začetka organske zgodovine zemlje do mlajše terciarne dobe, v kateri so nastale ravno Alpe, imamo oziroma štejemo 35 pododdelkov. Torej je preteklo do srede terciarne dobe od začetka tvorbe kamenin (arhaijske dobe) 35 x 25.000 kar znaša 903.000 let, in če vračunamo še gornjih 1,150.000 let, dobimo skupaj 2.053.000 let.

K temu moramo prišteti še čas od kozmičnega postanka zemlje do prve sedimentarne tvorbe na njej, katerega računajo na 7.055.000 let. Skupno dobimo na ta način število 9.000.000 let.

Nasprotno je neki drugi geolog, Joly po imenu izračunal starost zemlje iz mnoštva v morju nahajajočega se natrija in je dobil ogromno število 90 milijonov let.

Dubois pa je izračunal na podlagi opazovanj pri raztapljanju apnenca v vodah zemlje pri 37,5 milijonov let, ki naj predstavljajo starost našega planeta. — Kakor torej vidimo, velja tudi na polju raziskavanja zemlje izrek: Nič ne vemo gotovega!

Iz morja rešen zaklad

Leta 1917. je nemška podmornica potopila angleški parnik »Laurentica«, ki je vozil za 6 milijonov funtov sterlingov (150 milijonov frankov) zlata in srebra za milijon funtov sterlingov. Zlato je bilo v palicah, srebro v denarju, oboje določeno za ameriške banke. Po zaključku miru so potrebovali več kot leto dni, preden so točno dognali, kje leži razbiti parnik s potopljenim zakladom. Leta 1921. pa so potapljači začeli dvigati zaklad in ga dvigajo s premori še sedaj. V kratkem bo rešeno vse. Zlate palice, ki tehtajo po 14—28 angleških funtov, oddajajo vsak večer angleški torpedovki, ki jih izroča angleški banki Londonški »Star« poroča, da se je moglo delo začeti z uspehom šele takrat, ko je neki inženjer izumil aparat, ki je sličen čarodajni šibici.

Vsak potapljač, ki se spusti pod vodo, vzame s seboj kovinsko šibico v globino. Šibica je z žicami zvezana z galvanometrom na krovu ladje. Kadar se potapljač med peskom in blatom približa šibici zlato ali srebro, se zgane aparat na krovu ladje. To telefonirajo potapljači v globino morja. Obenem mu pošljejo čeber, v katerega potapljač naloži zlato ali srebro, zmehano s blatom in peskom. Delo je mučno in nevarno. Ako je viharno, se voda skali in se nič ne vidi. Ladja na dnu morja — 27 m pod morsko gladino — se neprestano premika. Zato se mora lega ladje vsak dan znova dognati.

V okrožju ene morske milje na sme

ce preveč konservativen. Cox ima malo izgledov, ker je propadel že pred tremi leti, kar pa ni njegova krivda. Ljudje, ki so glasovali proti njemu, so imeli v mislih Wilsona. Ostajata torej samo še kandidata Donahy in Ralston, do sedaj oba neznana politika. Donahy je postal pred dobrim letom guverner do tedaj republikanske države Ohio. S tem je pridobil na popularnosti v demokratiški stranki. Ralston je skoraj istočasno postal senator Indijane. Poleg drugih se večkrat omenja tudi večni predsedniški kandidat demokratske stranke Bryan, toda z njim nihče ne računa resno.

Demokrati bodo o svojem predsedniškem kandidatu sklepali v Chicagu. Naravno, da ameriški listi močno ugibajo, kdo bo novi predsednik Zedinjenih držav. Neki dnevniki je razpisal anketo o tem vprašanju, pri tem pa se je izkazalo, da je največ ljudi za — Forda. Poleg Forda so dobili največ glasov Wilsonov zet Mac Adoo, Cox, Smith, dalje državni tajnik Hughes, minister za trgovino Hoover, general Wood, senator Borah in Underwood; Ralston in Donahy sta ostala daleč za drugimi. Ameriško časopisje kljub temu zatrjuje, da ne bosta pri prihodnjih volitvah ostala brez vpliva, kajti njuno pošteno delo je dvignilo ne samo njuni imeni, temveč tudi ugled stranke.

Spanje žuželk

Splošno je znano, da večji del živali ravnotako potrebuje spanja, kakor človek. Te neobhodne potrebe ne opazujemo samo pri višjih vrstah živali; še celo pri ribah imamo tipične spalne pojave. Predvsem je pa pred kratkim uspelo odkritje, da zamorejo spati tudi žuželke.

Po poročilu v Južni Ameriki živečega nemškega učenjaka Fiebriga spijo žuželke izključno ponoči ali ob medlih, deževnih dnevih in vseh teh, izjemni ponočne vrste, niso nikoli zalotili v spanju ob solnčnih in jasnih dnevih. Najbolj interesantne so številne in včasih celo čudne spalne poziture, ki jih zavzamejo posamezne žuželčne vrste. Navadno se zagrizele živalice v rastlinsko steblo, tako da visi telo prosto v zraku, v enem slučaju pritisnejo noge in krila k telesu, v drugem pa jih zopet stegnejo od sebe. Posebno tipično spalnico lego zavzame vrsta os, ki se zagrizele v steblo, s hrbtom navzdol. Zadnji del telesa obrne pravokotno na hrbet, tako, da tvori telo s stebлом kot 60°. Druge vrste se pa primajo z nogami. Kot spalnice si izvolijo žuželke najraje suha stebila rastlin brez listja. Pravijo, da je zelo težko zbuditi živalice iz njihovega spanja, medtem ko jih vzhajajoče jutranje sonce kaj hitro spravi pokoncu. S poizkusom so dognali, da se da žuželke in sploh živali nižjih vrst uspavati tudi z umetnim zasenčenjem.

Seveda nima njihovo spanje nič skupnega s pojavom, da se nekatere žuželke napravijo kot mrtve, če se jih dotaknemo, ki je zopet pojav čisto zase.

Pasja pečenka

Okusi so različni. Marsikdo ne je poljov. Ostrig ali žab. Slabo mu prihaja, če sliši samo govoriti o taki hrani. Pa so morda polji prav izvrstni. Baje so celo nekatere žuželke dobre na krožniku. Marsikdo niti konjskega mesa ne mara. V Parizu pa so leta 1871. baje celo podgane uživali! Zdaj poročajo dunajski listi, da so mizarskega pomočnika Emerika Hollowitzja zaprli za teden dni, ker je lovil, pobijal in pekli pse ter jih jedel z najboljšim tekotom. Neka žena je žula skoraj vsak dan, kako v sosesčini psi mlo tulijo in hropejo. Opozorila je redarja, ki je šel v dotično hišo in našel napol zadavljenega napol z ubito lobanjo ječečega psa. Mizarski pomočnik je mirno priznal, da lovi, pobija, peče in je pse, ker je pasje meso naravnost izvrstno. Ker je pobijal pse brez dovoljenja posestnikov, je bil kaznovan. Poslej bo lovil le prodane ali divje pse. Pomočnik je trdil, da ima človeštvo neumen predsodek proti pasjemu mesu, kakor ga ima proti konjem, podganam, ostrigam, poljem in žuželkam. Treba se je vsega privaditi in potem tekne tudi ono, kar se po krivici studil!

— **Fašistovsko gibanje na Holandskem** Tudi na Holandskem se je začelo pojavljati fašistovsko gibanje. Doslej so fašisti v Holandiji »aktualisti« imenovani, nastopali samo teoretično po časopisih, sedaj pa se je gibanje zaneslo tudi na ulice. Stranka se rekrutira večinoma iz slabo plačanih državnih uradnikov in iz oficirjev; pripadajo ji tudi znane verske skupine katolikov in protestantov. Aktualisti zahtevajo razpust sedanjega parlamenta in režim diktatorja po italijansko-španskem vzoru.

— **Vilice.** Vilice, ki jih rabimo pri vsaki jedi, so iznajdba novejšega datuma. V srednjem veku so ljudje za važni pripomoček bridko pogrešali. Odkrili so vilice šele v 17. stoletju. V srednjem veku do časov Luja XIV. so ljudje vse jedi razven juhe nosili v usta z roko. Kuharji so seveda že v kuhinji razsekali meso na drobne koščke, da jih ni bilo treba na mizi rezati. Tudi na dvoru so pri gostijah jedli s prsti. Ko je bila taka gostija pri kraju, so prinesli sluge bokale z vodo in skledo in gosti so si umili roke ter si jih otrl z obrisačo. Bokali z vodo so bili v tistih časih na dvoru iz srebra. Pisateljica George Sandova je pozneje hotela oživeti to modo, pa se ji ni posreželo. Bokal z vodo za umivanje rok je izgubil z jedilne mize za vedno.

— **Vilice.** Vilice, ki jih rabimo pri vsaki jedi, so iznajdba novejšega datuma. V srednjem veku so ljudje za važni pripomoček bridko pogrešali. Odkrili so vilice šele v 17. stoletju. V srednjem veku do časov Luja XIV. so ljudje vse jedi razven juhe nosili v usta z roko. Kuharji so seveda že v kuhinji razsekali meso na drobne koščke, da jih ni bilo treba na mizi rezati. Tudi na dvoru so pri gostijah jedli s prsti. Ko je bila taka gostija pri kraju, so prinesli sluge bokale z vodo in skledo in gosti so si umili roke ter si jih otrl z obrisačo. Bokali z vodo so bili v tistih časih na dvoru iz srebra. Pisateljica George Sandova je pozneje hotela oživeti to modo, pa se ji ni posreželo. Bokal z vodo za umivanje rok je izgubil z jedilne mize za vedno.

Gospodarstvo

Gospodarske razmere v Angliji

V primeri z lanskim letom izkazuje gospodarstvo v Angliji letos dokaj izboljšanja, ki pa temelji v glavnem na zasledbi Poruhirja po Francozih.

Zasedba Poruhirja je udušila nemško težko industrijo in ker se je tudi francosko-belgijska metalurški industrija radi zmanjšanih dobav koksa iz zasledenih pokrajin omejila, je mogla ta položaj izrabil v svoj prid angleška industrija železa. V maju, ko je bil višek tako zvane ruhrske konjunktore, je dosegla angleška železna industrija produkcijo 726.000 ton železa (povprečna mesečna produkcija v letu 1913, ki je bilo zadnje normalno leto pred vojno, je znašala 869.000 ton). Vendar pa je v naslednjih mesecih zopet padla, in sicer v juniju na 704.000, v juliju pa celo na 666 tisoč ton, kar je deloma tudi sezonski pojav. V celi prvi polovici t. l. je znašala produkcija železa 3.866.000 ton, od katerega se je izvozilo 2.216.000 ton. Ugodni položaj angleške železne industrije se je v zadnjem času zopet poslabšal, najbolj radi tega, ker se je na svetovnem trgu pojavila ponovno konkurenca Francije in Belgije.

V še večji meri pa je pripomogla zasedba Poruhirja do razmaha angleški premogovni industriji. Izvoz premoga je dosegel v prvi polovici t. l. rekordno višino 39.800.000 ton, kar prekaša največjo številko, doseženo pred vojno, za 3 milijone 300 tisoč ton. Radi zasedbe Poruhirja sta postali Nemčija ter radi pasivne rezistence v Poruhirju še v večji meri Francija veliki odjemalci angleškega premoga. Francija je uvozila (po francoski statistiki) v prvem semestru t. l. angleškega premoga 9.425.000 ton, a v istem času 1922. le 6.071.000 ton.

V angleški tekstilni industriji pa vlada še nadalje stagnacija in tudi za bodoče niso izgledi zanjo na svetovnem trgu baš ugodni. Le bombažna industrija upa, da bo radi uničenja ene tretjine bombažne industrije na Japonskem vsled potresa zavzela zopet med vojno izgubljeni azijski trg, kjer je bila doslej močna japonska konkurenca.

Celokupna zunanja trgovina Anglije v prvi polovici t. l. izkazuje napram lani dobi 1922. porast vrednosti izvoza in uvoza. Izvoz je napredoval od 407 milijonov funtov sterlingov na 447 milijonov, a uvoz od 487 milijonov na 539 milijonov funtov sterlingov. Vsi izvozni predmeti razen bombažnega sukanca izkazujejo porast izvoza po količini.

V splošnem za angleško industrijo, ki je navezana na izvoz, izgledi na svetovnih tržiščih niso baš sijajni, ker se pojavlja vedno več močnih konkurentov.

Od maja dalje stoji angleški trg pod uplivom padanja cen. Cene v Angliji, ki so dosegle v septembru 1922. najnižje stanje, so se pod uplivom izboljšanja konjunktore zlasti v prvem tromesečju t. l. znatno dvignile. Obenem je tudi nezaposlenost delavstva padala. Koncem maja so cene dosegle svoj višek in je indeksna številka »Economista«, ki vzame cene v juniju 1914. kot 100, narasla na 173. Do konca julija pa je zopet padla na 163. To padanje cen je v zvezi s poslabšanjem konjunktore na svetovnem trgu. Anglija ima sedaj zopet približno en in četrt milijona brezposelnih, ki zelo obremenjujejo angleški državni proračun. Take razmere silijo Anglijo, da na vse načine išče izhoda, kako bi priborila svoji industriji nazaj stare trge ali ji vsaj trdno obdržala te, ki jih ima sedaj. Mogoče pa bo to le, ako se začnejo razmere v državah, prizadetih po vojni, čim prej bližati normalnemu stanju. Zato se Anglija tako posebno protivi kakršnikoli obnovitvi vojne.

Hmeljska tržna poročila

Žatec (Češkoslovaška), 19. septembra (Poročilo hmeljarskega društva v Žalcu.) Kakor vedno tako se je tudi sedaj po obilnem nakupovanju in po visokih cenah minulega tedna kupčija umirila. Cene za prvovrstni hmelj so nespremenjene, medtem ko so cene za sedaj na trg pripeljani, manj lepi hmelji srednje kakovosti nekoliko znižale. Sedaj kupujejo trgovci za pivovarje, komisijonarji, nemški kupci ter tuzemski in švicarski pivovarji vsak dan po več sto centov hmelja. Včeraj se je na kmetih plačevalo za prvovrstni hmelj 3200 — 3300, za srednje lepo blago 3000, za slabše blago po 2900 Kč za 50 kg in še prometni davek posebej. Po naši cenišni je tretjina vsega pridelka že prodana. Našim pivovarjem bi priporočali, da bi si sedaj nakupili potrebno množino hmelja, ker bo mala letina kmalu razprodana in ker se eksportiranje hmelja v inozemstvo ne bo oviralo.

Kakor smo ravno kar iz Nürnberga zve deli, je nemška vlada zabranila izvoz letošnjega hmelja — le nezmatna množina bo smela preko meje. To dejstvo bo prisililo nemške kupce, ki imajo obilo inozemskih odjemalcev, da bodo krili potrebno množino na Češkem, kar bo gotovo v najkrajšem času oživilo vso našo kupčijo. — **Savez hmeljarskih društev,**

NARODNA BANKA SHS.

Stanje 15. septembra 1923.

Aktiva (v milijonih dinarjev; v oklepajih spremembe napram 8. t. m.): kovinska sredstva 432,3 (+ 1,7), posojila 1564,8 (+ 44,2), račun za odkup kronskih novčanic 1233,2, račun začasne raz-

mene 373,1, državni dolg 2957,2, vrednost državnih domen, založenih za izdajanje novčanic 2138,3, saldo raznih računov 227,9. Skupno 8932,1.

Passiva: vplačani deli glavnice 21,9, rezervni fond 5,2, novčani v obtoku 5820,1 (+ 22,7), državni račun začasne razmene 373,1, državne terjatve 117,1 (+ 52,3), razne obveznosti 407,9 (+ 25,9), terjatve države za založene domene 2138,3, nadavek za nakup zlata za glavni račun 48,1. Skupno 8932,1.

TRŽNA POROČILA.

Novosadska blagovna borza (24. h. m.) Pšenica: baška, 79 — 80 kg, 2 odst. 9 vagonov 357,5 — 367,5; baška, 80 — 81 kg, 2 odst., 1 vagon 360; banatska, 79 — 80 kg, 2 odst., Zenta, 2 vagona 362,5; banatska, 77 — 80 kg, 2 odst., 10 vagonov 352,5. Rž: baška, 74 — 75 kg, 2 — 3 odst., 3 vagoni 290. Ječmen: baški, 64 kg, okolica Novi Sad, povpraševanje 265; baški, 67 — 68 kg, 4 vagoni 277,5. Oves: baški, Subotica, 2 vagona 255. Turšičica: baška, 4 vagoni 260 — 262,5; baška, za februar-maj, duplikat kasa, 5 vagonov 220; baška, v storžih, 1 vagon 140. Moka: baška, »0«, 1 vagon 575; baška, sipka, 1 vagon 585; »6«, 3 vagoni 385; »6,5«, 3 vagoni 370; sremška »6,5«, po vzorcu, 1 vagon 362,5; banatska, baza »0«, ponudba 570; banatska »0«, sipka, ponudba 575. Otrrobi: baški, v papirnatih vrečah, 3,5 vagona 145. — Tendencia v pšenici in moki čvrsta.

DOBAVE IN PRODAJE.

Dobava stekla in leskovih obrobov. V pisarni uprave smodnišnice v Kamniku se sklene 1. oktobra direktna pogodba za dobavo 60 m³ navadnega stekla za okna in 10.000 komadov leskovih obrobov.

Dobava kruha. Dne 8. oktobra se vrši pri komandi mesta v Slovenski Bistrici, 9. oktobra pa pri komandi mesta v Doljem Dravogradu druga ofertalna licitacija glede dobave kruha za garnizijo Slovenska Bistrica, oziroma Dolji Dravograd.

Dobava materiala za instalacijo rezervuarja za vodo. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se vrši 9. oktobra ofertalna licitacija glede dobave raznega materiala za instalacijo rezervuarja za vodo.

(Predmetni oglasi so v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.)

— **Vprašanje osnovanja obrtniške banke.** To dal se je vršilo v Beogradu zborovanje srbskih in južnosrbskih obrtnikov, na katerem se je razpravljalo o raznih obrtniških zadevah, pred vsem pa o osnovanju obrtniške banke. Referent dr. Veljković, tajnik beograjske obrtniške zbornice, je obrazložil stališče zbornice v tem vprašanju. Po zborniškem projektu bi znašala glavica banke 40 milijonov Din, od katere bi vpisali 51 odst. obrtniki, 40 odst. država in 9 odst. prijatelji obrtništva. Banka bi se bavila z vsemi bančnimi posli, pred vsem pa oskrbovala s krediti obrtnike. Po načrtu je dalje predvideno, da bi se banka bavila tudi s trgovino ter snovala organizacijo za prodajo obrtnih izdelkov. Obenem bi prihrabljala obrtnikom surovine, orodje in druge potrebščine. Med ostalimi govorniki je minister za trgovino in industrijo Kojić predlagal, da naj se ostane glede osnovanja obrtniške banke pri prvotnem predlogu, po katerem znaša glavica le 20 milijonov Din.

— **Sadna razstava v Novem mestu.** Prejeli smo: Podružnica Novo mesto Sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo priredi v prostorih državne kmetijske šole na Grmu dne 29. in 30. septembra ter 1. oktobra razstavo sadja. Vabijo se vsi sadjarji, da pošljejo takoj vzorce sadja z navedbo množine, ki jo imajo na prodaj, in vsi sadni trgovci in drugi zainteresirani, da si razstavo ogledajo in se prepričajo, kje in kako sadje se na Dolenjskem goji in kje se zamore kupiti. Razstava se odpre v soboto dne 29. septembra ob pol 11. uri dopoldne. Razstava je združena s predavanji za praktične sadjarje in sicer predavajo: nedeljo dne 30. sept. ob 10. uri dopoldne strokovni suplent A. Lap: »Katere vrste sadja nam je na Dolenjskem gojiti«; ob dveh popoldnih okrajni ekonom Franjo Kafol: »Kako izboljšamo naše sadjarstvo«; v ponedeljek dne 1. oktobra ob 11. uri dopoldne ravnatelj B. Skalič: »Kako naj organiziramo sadno kupčijo«. Vsi zainteresirani se vabijo k obilni udeležbi.

— **Sladkor v naši državi.** Iz Zagreba poročajo, da bo letošnja produkcija sladkorja v naši državi v glavnem zadostovala za domačo potrebo. Po cenitvah iz interesiranih strokovnih krogov bodo producirale letos vse tvornice v državi skupno 5400 do 6200 vagonov sladkorja. Skupna potreba znaša letno 5300 do 6000 vagonov.

— **Izvoz vina v Švico.** Hrvatsko-slovensko gospodarsko društvo v Zagrebu se pogaja s švicarsko vlado glede prodaje naših vin v Švico pod pogojem, da se za doseženi znesek nabavi švicarska živina za razplod.

— **Dohodki glavnih carinaric** v prvi četrtini septembra so znašali 52.230.112.

— **Zmanjšanje obtoka bankovcev v Avstriji.** Po izkazu Avstrijske narodne banke dne 15. septembra se je zmanjšal obtok bankovcev v Avstriji za 100,9 milijarde na 5760,6 milijarde Ka.

Narodna straža

«Adut?»
«Srčni as!»
«Dalje!»
«In!»
«Ravno tako!»
«Kontra — stric Andrej!»
«Kaj si rekel? — E, kakaj malo. — Računajmo. — Deset — dvajset — štirideset — šestdeset — sedemdeset. — Računajmo. — Rekontra!»

Dolfe je malo pobledel v suhljate lica, odkasljajal se in pljunil, pa udaril z desnico po mizi: «Supra —!»

Stric Andrej je odložil cigareto, ovlažil prste, preštel karte, otipal jih in ogledal z vseh strani. «Daj, ti stara, kaj dremleš in predeš kakor mačka v zapečku! Obrni klobase, da se ne prismoje! Ivanka! Nekdo razbija v sobi! Pogledj! — Torej — kako smo rekli —?»

«Supra in nič drugače!»
«Bo že malo drugače, bo, otročiči! E, računajmo. — Hiri!»

Zasolili sem «mort!»
Andrej «remort!»

Kibici so se tesneje primaknili k mizi, zabulili se v karte in ugibali: «Po pet krajcarjev — remort — — koliko je to — —?»

Miheljnovec Jakob — «lojtra» smo ga klicali — je na košene prste izračunal, da bo vse to stalo okrog 4 krone, pa je nemirno in ljubosumno škilil skozi napol odprta vrata v pivsko sobo, kjer je mali Tomažev Tone nekaj zelo lepega pripovedoval natakarič Ivanki, ker oba sta se smejala prav od srca.

Kristenovec Joža je popraviš ščipalnik in se krvičeljno zasekal v Andreja:

«Andrej! Vsi svetniki naj ti bodo na pomoč, pa še Dejakovega šribarja lahko pokličeš. — Auf biks — strela božja! Tebe že dolgo čakam na svoje limanice! Mama Zgončeva, kar svečo mu prižgite!»

«Računajmo. — Najprej. — Vsak po enega pika —!» je povabil Andrej. Tedaj so se široma otvorila druga

kuhinjska vrata, ona na hodnik, in na pragu se je s puško v roki pojavila visoka postava žandarmerijskega stražmojstra Jagera.

«V imenu zakona! Vsi kolikor vas je iz Narodne straže, takoj v stražnico! Karte iz rok in naprej!»

«Gremo, takoj, gremo, gospod Jager! Samo tole končamo! Dve, tri minute!»

«Niti sekunde! Karte iz rok!» In je s kopitom pritrl ob tla.

«Pa klobase, Janko?» je zasanjal Mehon in se žalostno ozrl na štedilnik.

«Klobase jutri! Nocoj v službo!» Jager je svoje svetle oči uprl v gostilničarja Andreja, namršil brke in ukazal: «Gospod Zgonc, ako na mestu ne odstranite kart, pokličem vas na odgovor!»

«Pa pojdite, fantje, no! Kaj bi se onegavali. Dobro pravi gospod stražmojster! Najprej dolžnost, potem klobase! — Hvala, prijatelji! Računajmo — tale runda marjaša bi me bila prehladila približno za deset kron! Hvala — računajmo — še enkrat! — je dostavil smeje.

Dolfe je vrgel karte in se pridružil, da bi Andrej ne bil skoval niti štirideset iz svojih adutov, kaj šele sedemdeset. «Lebet» bi bil po vseh marjaških predpisih.

«Jutri se oddolžimo, Andrej! Ne boj se! Vsak pes ima svoj dan!» In je na dušek izpraznil čašo. «Ivanka — plačam!»

Vstali smo. Osem ali deset nas je bilo.

«Kaj je novega in tako nujnega, gospod stražmojster?»

«Doli izveste! Požurite se! Vozovi čakajo!»

V par hipih smo bili gotovi in ona gostoljubna miza pod jasticami v Zgončevi kuhinji je ostala prazna. Ej, tista miza! Kolikrat smo se zbirali okoli nje! Nikoli več tako —

Nad trgovcem je visela črna oblačna noč in stara lipa je bolešno ječala v sunkih vetra, ki jo je s trdimi in težkimi dihi brisal raz Javornike.

Vozovi so čakali: široki in prostrani, na vsakem po štiri deske s tremi

sedeži. Vzeli smo puške in nabojnice in ko so nam razdelili municijo — vsakemu po petnajst zrn — je stražmojster Jager izpregovoril:

«Dečki moji! Vojaki ste bili menda vsi! Zato vem, da ne bo nikake nerednosti, nikakega neljubega slučaja. In da boste ubogali vsi in v vsem, kar koli se vam bo zapovedalo! — — — Narodni Odbor na Rakeku je od vlade v Ljubljani prejel brzogovorni ukaz, da zasede Windischgrätzovo graščino v Planini in v korist države zapleni celo knezovo posestvo. Ker je straža na Rakeku premaloštevilna, nas je zaprosila za pomoč. — Natančnejša navodila dobimo pri Odboru na Rakeku. — Zdravo, fantje!»

«Zdravo!»

«Na vozove!»

Pozdravili smo, skočili jadrno vsak na svoje mesto.

«Vse nared?»

«Naredi! Naredi!»

«Naprej!»

Lojtnice so se zazibale, zazvenela so kopita na kameniti cesti in vesela pesem o fantih, ki «po polju gredo, žvižgajo in pojo», se je razlegala v nemirno in vetrovno novembarsko noč

Mala posebna soba pri Sevarju je bila polna tobakovga dima in ko sem vstopil, mi je udaril na grudi težki vdih po razlitem vinu. Družba okrog male mize — petero, šestero iz Odbora — jih je bilo — no vraga — kaj bi se sramovali tistih lepih, navdušenja in brezmejnega veselja polnih dni prve svobode — družba je bila prilično, kakor se pravi — v rožah. Karabinko ob nogi, zasoljenih oči in stisnjenega grla sem javil predsedniku, da nas je toliko in toliko na njihovo telefonsko zahtevo dospelo in da čakamo nadaljnjih povelj:

«Dobro! Vrlo dobro, fanti moji! Ampak — strela nebeška — kaj stojš pred menoj kakor lipov bog? — Misliš, ako sem predsednik Narodnega Odbora, da sem zato kaj večji od tebe? Danes smo vsi enaki, vsi bratje! Živela svoboda!»

«Živela svoboda!» je zagrmelo iz petero že dobro ohripelih grl.

Dvignil sem levico do šapke v pozdrav.

«Živela Jugoslavija!» je predsednik dvignil čašo.

«Živela —!»

«Pij, fant. — Drži čašo! — Naprej, zastava slave — — —»

«Oprostite, gospod predsednik —»

«Nič: oprostite! Oprostite! Velja danes, ako že ne moreš drugače! — Kje so ostali?»

«Zunaj! Na vozovih! Povelja čakajo!»

«Najprej sod vina, potem šele službeno!» se je oglašil gospod iz družbe.

«Vsi noter! Nocoj sem cesar in vojskovodja jaz! Jugoslovanski Hindenburg!» Skočil je v vejo: «Hej, fantje! Vsi semkaj! Da se ne prehladite! Reza, vina! Vse litre in steklenice, kolikor jih premore Sevarjeva hišna številka. — Že davno nismo pili ga — pili ga, pili ga!» je zapel v kuhinjo. «In kave in čaja zavrite, babnice frdamane! Polne lonce skuhaite, da se bo vedelo, kdo smo mi! — Živela Jugoslavija!»

«Tako je! Mi smo mi, kranjske krvi, ki nikoli ne fal. — Lepa naša domovina! — O — Bog te živi, ti Jagerček moji! — Jager pa jaga — kaj mu pomagaj — Micka nasprot leti — — —»

Primi čašo, Jager, ti prekleti vahtmajster — Pa ti — In vi vsi — Flinte v kot — da koga ne ubijete. — «Mi smo fantje, fmo vsi soldatje» — Živela jugoslovanska vojska — — — Kaj se zvišaj in nergaš — preljuha duša jagerska — kakor bi te črvičilo. — Jezik za zobmi, pravim! — Saj vem, da nisi za večerjo ribal kisló zelje kot v pokojni Avstriji. — Tiho bodi — ti pravim! Pij! — In zapoj! — Vse je naše — cel svet —! «Kaj nam pa morejo — morejo — — —»

Jager, stražmojster, se je branil, branil, branil, srepo gledal trenutke, dva okoli sebe, pa se mu je razširil obraz — prijel je za čašo — in — položil orožje. Položil ga je on in mi vsi — — —

Kdo bi nam zameril? — — —

Srca in duše so prekipevale, divja

reka, ki so jo skozi stoletja tislili in oklepali v ozko strugo, je nenadoma narasla, zabobnela je v razjarjenih valovih preko nasipov, razlila se čez bregove. Čudo božje, ki ga dotlej oti niso videli, in nezaslišano, se je zgodilo. Sleherno jutro skozi dolge veke se nam je hlapcem in sužnjem rodilo solnce na vzhodu, takrat pa, v tistih presrečnih dneh je zaplemenela jutranja zarja, čista in sijajna in novega, neznanega življenja polna — na zapadnih straneh. Oči so za hipec zastrmele, zastala je misel, pamet se je borila sama s seboj in usta so izpraševala neverno: Ali je mogoče? Ali je mogoče? No šinilo je kakor blisk skozi ukočene možgane: Tako je! Resnica je! In srca so zaplula v besnih vrtilicah, grudi so se razširile, grla se razvezala in pesem o davni svobodi, po tujih grobarjih pokopani, je hipoma zaorila nad polji in gozdovi in vasi in mesti, skalne visoke gore so odmevale v njej, napile so se reke in potoki njenih glasov, puhela je iz studencev, vrela iz zemlje, iz naše, naše zemlje same — — —

Tisti dnevi! Tisti dnevi! Nikoli prej jih nismo videli in poznali! Bog usmiljeni in dobrotli! Daj, da jih ne doživimo nikdar več — — — — — Kdo bi nam zameril?

Na klanec izza Unca, kjer se cesta polagoma spušča proti Planini, je iz prvega kamijona zaklicalo povelje:

«Stoj!»

«Stoj — Stoj!» so ponovili glasovi v drugem in tretjem avtomobilu.

Stražmojster Jager je polglasno zažvižgal v piščalko, temne sence Narodne straže so se tiho spustile na cesto in se postavile v dvored.

«Mirno! Na levo! Hodoma pohodi!» Brez šuma smo krenili.

V gostih oblakih je ugasnila poslednja zvezda, veter je vstajal vse močnejše. Dreve v gozdu nad cesto je tožilo in jadikovalo, z brega za nami je odmeval klopot težkih tovornih avtomobilov, ki so na Rakeku zamenjali naše lojtnice in so se sedaj vračali na Unec.

(Dalje prihodnjic)

Naročajte, čitajte in razširjajte dnevnik „JUTRO“!

ARMSTRONG - WHITEWORTH (JUGO-SLAVIA)

obveščajo

da so otvorili svojo pisarno v palači Jugoslovanske banke, Kolarčeva ulica št. 1, Beograd

in da so začeli sprejemati naročila za naslednje, kakor tudi mnoge druge predmete, katerih popis se lahko na zahtevo dobi: 5020

Parne kotle, proizvodi iz medi (mesinga) in drugih metalov kot medene (mesingaste) plošče, šipke od rumene medi itd., mostove, drobne predmete iz litega železa in druge predmete litega železa. Premog in koks, instalacije za rudnike, vse vrste dvigal, instalacije za električno razsvetljavo in električne centrale, razne stroje, železne kovane predmete, instalacije za vlečenje (prenos), hidravlične stroje, instalacije za razvijanje hidro-električne moči, lokomotive in železniški material in njihove rezervne dele, strojno orodje, motorna prevozna sredstva in njih dele, pneumatično in drugo orodje, instalacije za proizvodnjo papirja in za predelavo materiala za papir, pumpe, sprave za konstrukcijo potov, brodogradilišča, jeklo in železo, jeklene konstrukcije za stavbe, instalacije za izdelavo jekla, orodja, žice in metalne vrvi, bor-stroje, okrogle železne šipke in poluge, jeklo visoke tensije, jeklene vagone.

Detaljna poročila se lahko dobijo na zahtevo od zgornjega naslova.

Tudi se obveščajo zainteresirani, da imamo v zalogi velike količine strojev na prodaj in da je to ugodna prilika za nabavo različnih instalacij v odličnem stanju in po zelo nizki ceni.

Rešimo sokolski Tabor!

Gremij trgovcev razpisuje mesto tajnika.

Zahteva se temeljita trgovska in narodno-gospodarska izobrazba, praksa v civilno-pravnih, obrtniških, socijalnih in društvenih zadevah. Pismene ponudbe z referencami in spričevali je nasloviti najkasneje do 5. oktobra t. l. na poštni predal št. 29. 5061

Mlajši trgovski uradnik

zmožen knjigovodstva, slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, se išče za Celje. Ponudbe pod „Mlajši uradnik“ na Aloma Company, anončna in reklamna družba s o. z. v Ljubljani. 5038

Knjigovodja

zmožen bilance, z dajšo prakso, sposoben in verziran se sprejme v tvornici Narcissus, Zagreb roštanski pretinac 227. 4970

Lokomobila

parna ali na bencin, za najmanj 25 HP kupim ali si izposodim za kratek čas. Ponudbe pod šifro „Lokomobila“ na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 5036

Prostovoljna dražba

5068 v skladišču Balkan, Ljubljana, Dunajska cesta št. 33, v torek dne 2. oktobra 1923, pričetek ob 9. uri dopoldne, raznega, še dobro ohranjenega pohištva, kot trdolesne in železne postelje, skoraj novi modroci, žimnati, travnati in žilni, mize in pisalne mize, omare in nočne omarice, stoli, klopi, fine konjske oprave, manjši slamo-rezni stroj, močna kopirna preša, žične vrvi, pocinkana žica, večji železni škropil (Schleichen), ameriška dvigalka, vretena (haspelni), balkonska ograja, rakoval, razno železje, kadi, viski sodi itd.

Zahvala.

5069 Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega nadvse ljubljene

Lojzeta

izrekamo vsem svojo najsrčnejšo zahvalo.

Ljubljana-Rožna dolina, dne 24. septembra 1923.

Marija Grilo, soproga, Helena Grilo, mati, in rodbina Viktor Jeločnikova.

Zahvala.

5070 Za mnogostransko in iskreno sočutje povodom smrti našega očeta, moža in starega očeta, gospoda

LUKE SILA

za obilno spremstvo na njegovi zadnji poti, pevskemu zboru „Glasbene Matice“ in ostalim pevcem za žalne popevke ter za poklonjeno cvetje se tem potem najiskrenejše zahvaljuje

žalujoča rodbina Sila.

Ljubljana-Praga, 24. septembra 1923.

Najboljši uspeh imajo „Mali oglasi“ v „JUTRU“!

Prodaja se takoj krasno posestvo z gostilno in trgovino

4947 z vsem premičnim inventarjem, obsegajočim enonadstropno hišo, go s podarsko poslopje, vrtove in njive. Lep kraj v Sloveniji. Odda se tudi v najem samo gostilna in trgovina. — Potreben kapital za najem Din 100.000.—. Reflektira se le na resne ponudnike pod „Krasno posstvo“ na ALOMA COMPANY, anončna in reklamna družba s o. z. v Ljubljani, Kongresni trg št. 3, kjer se tudi eventualno izve naslov.

Odobreno od ministrstva Narodnega zdravja novoiznajdeno in klinično preizkušeno zdravilo kot najboljšo sredstvo proti reumatizmu je

„RADIO-BALSAMICA“ dr. Ivana Rahlejeva.

Zdravilo je patentirano in zaščiteno z znamko v naši državi in v vsem kulturnem svetu. Izdeluje in razpošilja se po vsem svetu samo iz laboratorija dr. Ivana Rahlejeva iz Bleda, sedaj preseljenega iz Ljubljane v Beograd. Za informacije in naročila se je obrniti na laboratorij dr. Ivana Rahlejeva, Beograd, Kosovska ul. 43. 4916

Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani prodaja 115

premog iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovratni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG, D. D., V LJUBLJANI, Miklošičeva cesta št. 15/II.

Domače vesti

PURGARSKA NEDELJA.

Naši, (ali pravzaprav moji) častiti bratje se vedo. Nočno idilo v karjoli se je privoščilo občinski svetnik Joža II. njegovo slavo pa je zatemnil občinski svetnik Joža II., ki se zelo rada bleda in vpreže konjskega dva, oba sta lepa žimelna. Zaduja afera, bi kdo mislil, je tista, ko sta se dve dami kričali za suho robo in je bil pri tem tudi Joža II. v misel vzet.

Pa to je bilo Joži II. premalo. Karlo Jožeta I. mu ne ugaja, konji tudi niso več zdravi in eden se je celo segnil radi prehudih zabavnih voženj občinskega očeta ljubljanskega. Tudi je bila nedelja po dolgem doževju lep, zelen jesenski dan, kakor ustvarjen za lep purgarski izlet.

V zgodnjih popoldanskih urah je zato ljubljanski občinski svetnik Joža II. ukazal zapreči lepi novi mestni avtomobil s fino temnozeleno karoserijo, s sedelji, lep «Praga» 35 HP. Takšni romovi so kakor ustvarjeni za magazate, ki gredo na reprezentativno zabaven izlet in vodijo lepe dame s seboj, naj se tudi one nekoliko zgungirajo na svežem zraku. In so lepo posedli, Joža II. in še en njegov somišljenik (tudi občinski svetnik katoliške politične konfeseje), in dve somišljenici. Sifiral je tudi somišljenik, brat drugega občinskega svetnika. Ne vem, ali se je katoliški Joža II. radi prisotnosti dam kaj dražil, ali ne, — nas tudi ne zanima. Avto je zdrdral, zvišval in zasmerdel, pa adijo in dobro zabavo!

To sem videl sam. Drugo mi je pa povedal prijatelj Boltatu Pepe s Kodeluga, ki Jožeta II. in svo izletno družbo službeno in osebno prav dobro pozna, je pa nanjo nekoliko jezen, ker ga še niso nikdar seboj povabili. Rečeni Pepe se je v ponedeljek v ranih urah nahajal na ljubljanskih ulicah in je tu naenkrat zagledal turoben kondukt. Počasi se je premikal lep temnozelen avto znamke Praga s 35 HP in vsemi modernimi pripadki, toda ni se pomikal s am, kakor se mora pravi avto («samodreš»), marveč je bil naložen na drug chassis, s katerega so vzeli karoserijo. «Praga» je bil namreč v času od nedelje popoldne in že noč do ranega ponedeljka izgubil razven lepote tudi svoja koleca in še marsikaj! Vse skupaj je vlekel «v Blepu» tretji pomožni avto.

Pri konduktu Boltatu Pepe na svojo upravičeno nevoljo ni opazil svojih partijskih znancev in znank, onih, ki so ponosno in radostno sedeli v zgodnjih nedeljskih popoldanskih urah v lepem vozilu. Radovedno jo je samcat malinil za konduktom, in uresničilo se so njegove komunalno-politične slutnje: Trojni avtokondukt jo je mahnil v Pepetovo ožjo domovino, na mestno pristavo na Kodeljevem.

Boltatu Pepe je menil to pri «Fajmoštru» zaupno povedati. K St. Jakobu se sploh več ne upa, tam se vse smeje Jožetu I., Jožetu II., Pepetu s Kodeluga in celemu gemastratu s damami vred. Boltatu Pepe pa razmišlja, ali naj še ostane klerikalec, kjer se samo drugi «furajo» z občinskimi avtomobili, ali pa naj prestopi v radikalno, kjer obetajo vsakemu svoj (državni) avto. Boltatu Pepe je v privatnem življenju namreč mnenja, da se resno «Sum cuique» sedaj napačno izvaja. Kadar mu pa kdo avtonomijo omenja, takrat ta klerikalni inteligent samo še plašno gleda in računa, ali če več stali avtonomne avtomobilne vožnje ali pa radikalne. Jaz pa mu večkrat pravim, da so nam oboje predrage in da je vse en vrag, kdo nas spravi na beraško palico, glavno je, da nas bodo kmalu! M. A. C.

* **Shod JDS v Radomljah.** V nedeljo se je vršilo več občnih zborov krajevnih organizacij JDS v Radomljah pa je bil popoldne širši shod, ki so se ga udeležili tudi mnogostevilni tlapniki iz Kamnika, Komende, Doba, Lukovice, Krtine in Domžal. Shod je otvoril inepom krajevnih organizacij Radomlja gosp. dr. Potokar, nato pa je predsednik oblastne organizacije gosp. dr. Zerjav podal daljše poročilo o političnem položaju in zlasti poudarjal odgovornost SLS na radikalnem režimu. Pozivil je vse na prednomisleče v skupno fronto zoper klerikalizem in na podlagi pozitivnega jugoslovenskega, svobodniškega in interese raznih stanov zadovoljujočega programa. Nato so govorili še gg. župan dr. Karba iz Kamnika, dr. Potokar, ki je podal poročilo o krepkem razvoju JDS v Radomljah, Stare iz Kamnika, nadučitelj Anton Germek iz Krasne in drugi. Strojnih je bilo več važnih sklepov glede nadaljnega dela v kamniškem okraju.

* **Volitve v zdravniško zbornico za Slovenijo** so izpadle, kakor je bilo pričakovati: s popolno zmago onih slovenskih zdravnikov, ki se niso mogli in hoteli uživati v neko novo modo, da morajo tudi Nemci biti zastopani v naših korporacijah. Nemci niso nas nikdar upoštevali in zakaj bi jih mi danes. Pri ožji volitvi, ki se je vršila večerj v zdravstvenem odsoku v Ljubljani, sta bila izvoljena dr. Benjamin Ipavec s 173 glasovi in dr. Viktor Kac s 167 glasovi. Nemška zdravnik dr. I. Ipaviz in dr. V. Drasch sta dobila, prvi 56 in drugi 62 glasov

ter sta ostala v primerni manjšini, čeprav je glasovalo gotovo tudi več slovenskih zdravnikov za ta dva Nemca. Iz naših korporacij morajo Nemci izginiti in naj so to gospodarske ali stanovske korporacije, ker tudi oni niso nas pripuščali v javne korporacije takrat, ko so imeli moč v svojih rokah in so imeli priliko pokazati svojo pravico ljubnosti.

* **Razvije prapora Orjune Vič-Glinca.** V nedeljo popoldne se je vršilo na Viču slavnostno razvije prapora tamošnje nacionalistične organizacije. Ob dveh popoldne so se pričeli člani ljubljanske organizacije zbirati pred Narodnim domom, kamor so prispele tudi deputacije številnih organizacij iz Slovenije. Z železniškarsko godbo na čelu in s šestimi prapori so se nacionalisti v povorki podali po glavnih ljubljanskih ulicah in nato odkorakali proti Viču. Ob 3. popoldne je povorka dospela pred viški Sokolski dom. Tu je brate - goste pozdravil predsednik viške Orjune Tavčar. Po pozdravni govoru je bilo takoj razvije prapora, kateremu je kumoval predsednik Oblastnega odbora ing. Kranjc, člani viške organizacije pa je pripela lep jugoslovanski trak. Po razviju so nacionalisti v povorki odkorakali po Viču in Glincah. Občinstvo jih je povsod simpatično pozdravljalo. Zvečer se je vršila v Sokolskem domu prosta zabava, ki je prav lepo uspela. Ob stenh so bili napisi z našimi zaslužjenimi kraji, občani s črnimi trakovi in trnjem. Pogled na te tablice je na številno navzoče občinstvo napravil globok utis. Cela manifestacija je potekla brez vsakih incidentov.

* **Zopet nepotrebni križi pri izterjanju davkov.** Pišejo nam: «Na davčnem uradu v Ljubljani imajo menda novega referenta, ki hoče posebno vneemo kazati, ali kaj? Sedaj se delajo občinstvu nepotrebni izterjevalni stroški. Davkoplačevalce sploh ne dobi opozoritvene položnice, da si je predpisana, marveč kar naravnost opominjevalno, s katero pa je zvezan 4 % doplačilo in še taksa. Opominjevalna položnica pa se ne sme poslati onemu, ki ni dobil opozoritvene. In vendar se sedaj to dogaja ter se s tem delajo že itak hudo udarjenemu davkoplačevalcu občutni povsem nepotrebni stroški s tem nedopustnim in nezakonitim postopanjem. Prosimo, da se ta praksa takoj ukine.»

* **Vojaški manevri okrog Šibenika.** V šibeniški okolici se pripravila velik vojaški manever. Poleg raznih jedinice armade bo sodelovala tudi naša mornarica. Šibeniški župan je s posebnim oglasom pozval prebivalstvo, naj bo vojaštvu simpatično naklonjeno.

* **Zagrebski komunisti** so v nedeljo imeli tajen sestanek v gozdu za Milogojem, da se po zaupnih poročilih orijentirajo glede dogodkov v Bolgariji in Španiji. Policija je doznala za sestanek in zajela več komunistov, ostali pa so pobegnili, toda tekom popoldneva jih je prišla še sedem, ki so se prišli pred policijo informirati, kaj je z njihovimi sodrugi. Uvedena je preiskava.

* **Dr. Trumbićev shod v Splitu,** ki je bil sklican v nedeljo, je policija pred zaključkom razpustila. Po dr. Trumbićevem daljšem govoru so bile sprejete resolucije, ki zahtevajo popolno zedinjenje Dalmacije s Hrvatsko in novo upravno ureditev države, izražajo najostrejši protest proti radikalnemu režimu. To je dalo povod intervenciji policije.

* **Atentator Rajić obsojen na 20 let ječe.** Kakor smo že poročali, se je poslobo soto pri prvostopnem sodišču v Beogradu vršila obravnava proti Milanu Rajiću, ki je dne 27. junija streljal pri odhodu iz narodne skupščine na ministrskega predsednika Pašića. Po celodnevni obravnavi, v kateri je bilo zaslišanih nad 40 prič, je sodnik razglasil razsodbo, s katero je bil obtoženec obsojen na 20 let ječe. Rajićev zagovornik dr. Niketić je prijavil pritožbo.

* **Vožnja z mestnim avtomobilom.** Znani občinski svetnik Pirc, glavar «Orlova», njegov kolega Novak ter damsko spremstvo so jo v nedeljo mahnilli čez Vrh v Horjul. Proti temu nimajo nikdo nič. Skandal pa je, da se je ta vožnja izvršila v lepem in dragem mestnem osebnem avtomobilu, katerega so izletniki vrnili tako polomljenega, da je na njem za več stotisoč kron škode. Polomljeni avto brez koles sedaj leži v šrambi na mestni pristavi. Odkar imamo novi občinski svet, so «švare»-vožnje sploh prišle v modo pri nekaterih gospodih. Ni še dolgo, ko so pri takšnem izletu pokvarili najboljšega občinskega konja, in so kaj več. Če se hočejo gospodje zabavati, slobodno jim, toda le na lastne stroške. Občinski svetnik pa, in če je še tako «mogočen», nima pravice in se ne sme voziti na izlete z damami v mestnih kočijah in mestnih avtomobilih. Kdo je odgovoren za škodo? Ali bo totalno pokvarjeni avto popravljen na mestni račun? Gospoda Pirc in Novak, kar sežita v žepi Korupcija, ki se je od strani klerikalcev razpasla po magistratu, smrdi že do neba!

* **Odlikovanja.** Z redom sv. Save 5. razreda so odlikovani: poštobrojavni uradnik Stanislav Knez, poštarji Viktor Tre-

ven, Josip Dular, Mihael Luznar in Pavel Rabiš ter poštarica Analijska Draksler — vsi pri pošttem in brzojavnem uradu na Bledu. Nadalje so odlikovani: Filip Vukmirovič, komisar železniške policije na Jesenicah, z redom sv. Save 4. razreda, dr. Vladimir Fon, okrajni komisar v Radovljici, z redom sv. Save 5. razreda.

* **Izpremembe v državni službi.** Imenovani so: nadučitelj Karl Mahkota za administratorja v 7. činovnem razredu pri narodnem gledališču v Ljubljani; Josip Jurčič za pisarniškega oficijala pri rudarskem glavarstvu v Ljubljani, Ivan Čermiga za administrativnega kontrolorja pri okrajnem rudarskem uradu v Celju ter Ciril Erjavec za upravnega asistenta pri zdravstvenem odsoku za Slovenijo. Okrajni komisar Bogomir Kobal pri okrajnem glavarstvu v Litiji je razrešen službene dolžnosti, ker mu je ministrstvo pravde dovolilo sprejem v sodno pripravljajno službo. Provizorni vladni koncipist dr. Amos Šraj je premeščen od okrajnega glavarstva v Konjicah k okrajnemu glavarstvu v Litiji. Trajno so upokojeni: okrajni tajnik Anton Zega pri okrajnem glavarstvu v Crnomlju, Fran Menhard, podinspektor finančne kontrole v Gornji Radgoni in Josip Forbach, sluga pri pošttem uradu v Celju. Ostavko na državno službo so podali: carinika Avgust Berlot v Ljubljani in Rudolf Endlicher v Dravogradu, upravni asistent Ciril Sadar iz javne bolnice v Celju in davčni praktikant Martin Trojner pri davčnem uradu v Mariboru.

* **Izpremembe v poštni službi.** V poštni službi so imenovani: za inspektorja in šefa oddelka III. inž. Marij Osana in inž. Matevž Kolarič, za šefa oddelka I. r. doktor Fran Janžekovič, za šefa oddelka IV. r. Anton Vesenjak, za sekretarja I. r. Miroslav Matjašič, za sekretarja III. r. Anton Suhač in Joško Peršič, za kontrolorja IV. r. Bogdan Krubus, vsi pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani, in za činovnika IV. r. Leopold Markelj pri pošti Ljubljana 1. Uvrščena je med poštarje I. r. poštna odpravnica Angela Hauptman pri pošti Cankova. Premješeni so: kontrolor Franc Mezek od pošte Ljubljana 2 k pošti Ljubljana 1, uradnica II. r. Zofija Pirc od pošte Ljubljana 1 k poštni direkciji v Ljubljani, poštarji V. r. Ivan Rus in Stanko Podreberšek od poštne direkcije v Ljubljani k pošti Beograd 1, Maks Mušič in Franc Visočnik k pošti Beograd 2 in Josip Černovec od pošte Muta k pošti Maribor 2, uradnica VII. r. Marija Meden od pošte Bjelina k pošti Rakete, poštarji VI. r. Angela Fazzini od pošte Ljubljana 2 k pošti Ljubljana 1, Franjo Kolbe od pošte Zagorje od Savi k pošti Subotica 1, Josip Eisenzopf od pošte Subotica 1 k pošti Ljubljana 1, Ivan Svetel od pošte Senta k pošti Ljubljana 1 in Anton Križ od pošte Vardiste k pošti Maribor 2, poštar II. r. Aleksij Krašeninkov od pošte Zemun k pošti Ljubljana 1 in poslužnika Ivan Zupan od pošte Ljubljana 2 k pošti Trilž, Marko Kuder od brzojavnega skladišča k vzdrževalnemu odsoku Ljubljana. Začasnno je upokojena poštarica Roža Ortan pri pošti Maribor 1. Trajno so upokojeni: kontrolor Josip Kosi pri pošti Celje, uradnica Ivanka Špolar pri pošti Videm Dobropolje, poštar Rudolf Lorber pri pošti Celje, pisarniška manipulantka Marija Kos pri pošti Ljubljana 1, poštarica Antonija Šajna pri pošti Ljubljana 1, poštarica Anica Kerne pri pošti Trilž in Marija Radović pri pošti Ljubljana 1, poštna odpravnica Friderika Vdovč pri pošti Ježica, poštinovnik Jakob Vodopivec pri pošti Maribor 1, Franc Černe pri pošti Ljubljana 2, Ivan Buda pri pošti Ljubljana 1, Anton Volkar pri pošti Ljubljana 2, Franc Puc pri pošti Ljubljana 1, Franc Krepek pri pošti Maribor 1, Rok Antončič pri pošti Ljubljana 1, Josip Medved pri pošti Ljubljana 1 in poslužnik Matija Prošek pri pošti Ljubljana 1.

* **Vojaški guverner za Beograd.** Kakor poročajo beograjski listi, se namesto sedanje komande mesta ustanovi v Beogradu baje že tekom meseca oktobra «Komanda za obrambo Beograda». Poveljnik te komande bo general z naslovom guvernerja. Tej komandi bodo podrejene vse garnizije Beograda in njega okolice.

* **Vojaške vesti.** Kakor doznavamo, je dosedajni vojaški ataše v Parizu, generalštabni polkovnik, Milutin Nedić, imenovan za komandanta 36. pp. «Jelačić», ki je nastanjen v Vraždinu. Polkovnik Nedić je bil po prevratu načelnik štaba dravske divizije in je užival med slovenskimi oficijeri in med občinstvom največje simpatije in visoko spoštovanje. — Reaktiviran je artiljerijski tehniški major Ferdinand Vidmar. Na službo v stalno vojno bolnico pride sanitetni poročnik dr. Bogoljub Billé.

* **Koncert poljskih akademikov.** Občinstvo opozarjamo, da se vrši danes zvečer, točno ob 8. uri, v dvorani hotela Union, koncert poljskega akademskega godskega zbora iz Krakovega, ki je pod vodstvom slavnega poljskega skladatelja Svidersynskega. Akademiki imajo koncertno turnejo po Jugoslaviji ter so do sedaj obiskali Vraždin in Zagreb. V Ljubljano pridejo danes zjutraj ob 10. uri in ostanejo tu do četrtka zjutraj, ko odidejo v Karlovec. Občinstvo prosimo, da v velikem številu posesti koncert ter s tem pokaže simpatijo mladim, delavnim Poljakom. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni in na večer koncerta pri večerni blagajni, kjer se dobi tudi podroben spored.

* **Olajšave za obisk grobov padlih vojakov.** Zagrebški konzulat kraljevine Italije je uradno razglasil, da dovoljuje italijanska vlada znižano vožnjo na državnih železnicah: očetom, materam, vdovam, sinovom, bratom in sestram v vojni padlih vojakov za vožnjo od bivaljske do

kraja, kjer je vojak pokopan; očetom, materam, vdovam, sinovom, bratom in sestram, ki so državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, in ki žele obiskati grob v vojni padlih vojakov, ki so pokopani na italijanskem ozemlju, se dovoljujejo iste olajšave za vožnjo od obmejne postaje do kraja, v katerem se nahaja grob. V to svrhu bo konzulat izdal na prošnjo posebno objavo, katero bo stranka morala pokazati na obmejni postaji da dobi listek za znižano vožnjo tje in nazaj. Konzulat morajo stranke predložiti: mrtvaški list padlega vojaka, potrdilo pristojne italijanske oblasti, iz katerega je razviden kraj, kjer je vojak pokopan ter dokazilo glede sorodstva. Take olajšave se bodo dovoljevale samo po enkrat na leto.

* **Himen.** Pri sv. Jakobu v Ljubljani je v nedeljo g. župnik Barle zvezal življenjski usodi prijatelja našega lista gospoda Franca Kovarja iz Ljubljane in gospodične Manice Kolarjeve, rodom iz Celja. Novoporočencema obilo sreče!

* **Aleksa Santić** v bolnici. Težko oboleli pesnik Aleksa Santić je bil te dni vsled lastne želje prepeljan v javno bolnico v Mostaru. Kakor smo že poročali, je vlada bolnemu pesniku naklonila podporo v znesku 10.000 Din.

* **Glasbena Matica v St. Ilju.** Prvič po prevratu je pobitela v nedeljo v St. Ilju v Slovenskih goricah mariborska Glasbena Matica. Na kolodvoru so je pričakovali učitelji s šolsko mladino in velika množica ljudstva. Postavljeni so bili tudi slavoloki. Popoldne se je razvila velika veselica in je trajalo rajanje pozno v noč. Matičarji so s svojimi pesmi vzbudili velikansko navdušenje med kmečkimi poslušalci. Vrsto napitnic je otvoril narodni župnik Bračko, nato vodja Glasbene Matice Arnuš, šentiljski župan Thaler in poslanec CMD. g. Škulj. Pri tej priliki je bila ustanovljena tudi podružnica CMD., za katero so bili zbrani takoj znatni prispevki. G. Škulj je imel obenem konferenco z obmejnimi učitelji glede podrobnega narodnega dela.

* **Poljsanska orožniška postaja.** K notici «Skrajna predrznost», objavljeni v četrtkovni številki «Jutra», nam poroča naš poročevalec naknadno: V dopisu so navedena gola dejstva, le orožniški postaji v Poljčanih se je zgodila krivica. Tamkajšnji g. stražmojster je vrl narodnjak, ki je pod Avstrijo mnogo trpel radi svoje narodnosti. Tudi drugi gospodje na orožniški postaji so vsikdar znali braniti in zaščititi naše narodnozavedne ljudi. Toliko v pojasnilo, ker nočem nikomur delati krivice.

* **Strokovno pojasnilo.** Nenadna smrt dr. Vladimira Serneca v Mariboru je zopet povod za razne govorice, modrovanja in tudi spekulacije. Radi tega smo se obrnili na kompetentno mesto in dobili sledeče strokovno pojasnilo: «Dr. Vladimir Sernece je zbolel in umrl na sepi. Ze več tednov ga je stresala mrzlica in večkrat je imel hudo vročino. Posebno hud napad mrzlice in vročine je dobil na sokolskem zletu v Vraždinu. Ker se je v bližini slepega črvoja dognal abces, je bila potrebna operacija, ki je bila že iz vsega početka zgolj poskus pomagati mu. Ker pa operacija ni mogla odstraniti vzroka ni ne zajeziti procesa, je bila katastrofa neizogibna. Kakor navadno, je bil tudi tu početek bolezni v grlu, v drgalih. Pokojnik je namreč imel večkrat angino, oziroma vnetje v žrelu.

* **Preureditev selske službe pri pošti Leskovec pri Krškem.** Dne 1. oktobra prične selski pismonoša pri pošti Leskovec pri Krškem dostavljati tudi v tele vase: Loke, Volovnik, Selece, Libej, Nemška gora, Brezovska gora, Senuse, Drenovec, Križe, Dolenje in Brezje. Dostavljal bo vsak ponedeljek in petek. Dostava v Drnovo, Mrvice, Breg in Zadovinec, se preloži na ponedeljek, sredo in petek, v stale vase pa torek, četrtek in sobota.

* **Skautski izleti.** Med najvažnejša sredstva, s katerimi dosega skautizem svoje cilje, spadajo izleti, na katerih si mladi na uredi svoj tabor, v katerem preživijo eden ali več dni. — Tako je tudi prošle nedeljo na vse zgodaj odšla močna četa ljubljanskih skautov proti Soteškemu hribu, odstran Save. Na vrhu so razpeli šotor in si skuhali kosilo in večerjo. — Pozno zvečer so se vrnili vsi zdravi in veseli na svoje domove. Izlet je vodil izkušeni planinec g. Pavel Kunaver. Č. C. Z.

* **Mestno kopalnice** na Ljubljani se vsled neugodnega deževnega vremena z današnjim dnem za letošnjo sezono zatvorijo.

* **Areatacija zagrebškega odveta.** Zagrebška kriminalna policija je aretirala odveta dr. Pavla Petka, ki je osumljen, da je raznim strankam na goljufiv način izmamil večje denarne zneske. Dr. Petek je izjavil, da bo poravnal škodo, čim bo mogel prodati svoje nepremičnine v Sremu. Izročen je bil sodnemu stolu v Zagrebu.

× **Vpisovanje v gremiljno trgovsko nadaljevalno šolo** se vrši: v četrtek 27. in petek 28. septembra vsak dan od 8. do 12. ter od 14. do 17. ure v gremiljni pisarni, Gradišče 17, I. nadstr. Vzglasi se morajo v navedenem času vsi novovstopivši vajenci in vajenke v gremiljni pisarni, kjer se dobe tudi potrebne tiskovine. V ponedeljek dne 1. oktobra t. l. ob 14. uri se zbere vsi vajenci in vajenke, tako novovstopivši, kakor tudi oni, ki so že šolo obiskovali, v I. mestni deški ljudski šoli na Ledini, kjer se bodo razdelili na posamezne oddelke. Učne gospodarje prosim, da se točno drže gori navedenega časa, da se bo moglo izvršiti vpisovanje brez zaprek. — Načelnik: Fran Stupica, I. r.

* **Trgovina z nagrobnimi križi.** Na oseljskem pokopališču se je delj časa vršila zanimiva trgovina z nagrobnimi spomeniki. Tamkajšnji grobar je namreč prodajal spomenike, za katere se nikdo ni brigal ter zbrisal z njih napise in druge znake, tako da so stari grobovi ostali brez spomenikov. Ugotovilo se je, da so nekateri «preurejenci» spomeniki stali na treh in celo na štirih grobovih. Vrši se sodna preiskava.

* **Poskušen samomor.** V nedeljo zjutraj si je precezel mariborski trgovec Samida z britvijo žile na obeh rokah. Prepeljali so ga v bolnico. Kot vzrok njegovega poskušnega samomora se smatra ločitev zakona, ki je bila izvedena v soboto pred sodiščem.

* **Slečna tenška v frančiškanski cerkvi.** V nedeljo popoldne je prišla v frančiškansko cerkev v Mariboru 20letna Marija Potočnik iz Sv. Križa, ki se je med maso pričela nenadoma slačiti. Odpeljali so jo z rešilnim vozom na mestni fizikat na opazovanje.

* **Madžarske izizvanje naše vojaške delegacije.** Te dni so se peljali skozi Subotico naši delegati, general Zivko Milovanović in polkovnik Nedić, ki sta se udeležila manevrov češkoslovske armade. Potočnik skozi Madžarsko, sta imela povsod velike neprilike. Čim sta iz Češkoslovske dospela na madžarski teritorij, so jima takoj odvzeli vse stvari, ki so jih imeli pri sebi in celo diplomatske potne liste. Vsak protest je bil zaman. Madžari so to storili radi tega, ker so vedeli, da prihajata z vojaških manevrov iz Češkoslovske in da imata pri sebi zapiske o stanju češkoslovske armade.

* **Nesreča v kamenolomu.** V kamenolomu Stimlje v okolici Pristine so je te dni nenadoma zrušil velik plaz kamena in prsti, ki je pokopal šest tamkaj zaposlenih delavcev. Vse so mrtve izkopali iz ruševine.

* **Iz zakljenjenega skladišča južno Hrastniku** je izginil v noči na 26. prosinca zaboj s 50 kg sladkorja. Kot krivica sta se izsledila 13letna solarja Karol Hojker in Stanko Roškar, ki sta ukradeno blago prepeljala na sankah k sestri Mariji Hojker. Drugi dan so sladkor po pekovskem učencu Rajku Nussbacherju izročili njegovemu mojemu Val. Ahačiču in ženi Antoniji. Nadebudni Karol Hojker je vrhu tega ukradel meseca aprila v Hrastniku razno blago precejšnje vrednosti. Okrožno sodišče v Celju je prisodilo Hojkerju in Roškarju radi prestopka nedorasihi štiri, oziroma tri tedne samotnega zaprja, Ahačič Antoniji štiri tedne, Ahačič Valentinu 3 tedne, Nussbacher Rajku štirinajst dni, Mariji Hojker pa deset dni poostrelega zapora.

* **Starši, skrivajte orožje pred otroki!** V vranskem okraju se je zgodila pretekli dni pri posestniku Remcu strašna nesreča. Nedoletni sinček se je igral z lovsko puško, ne da bi slutili, da je nabasana. V trenutku, ko prestopi prag mlajši brat, se puška sproži in zadene nesrečnega v lice. Težko poškodovanega fanta so prepeljali takoj v celjsko bolnico. Ako se bo posrečilo kirurški spretnosti rešiti dečku življenje, mu preti nevarnost, da oslepi na obeh očesih. Koliko nesreč se danes dogaja vsled nepazljivosti staršev.

* **Izgon železničarjev,** ki niso našli državljan. Iz Novega Sada poročajo: Vlada je pozvala vse železničarje in upokojence iz Vojvodine, ki so madžarske narodnosti, a niso mogli dokazati svoje pripadnosti v Jugoslaviji, da v najkrajšem času zapuste našo kraljevino, ker bi bili sicer s silo izgnani.

* **Materi!** Hranite dojenčke in otroke z «Iofant» hranilno moko. Dobiva se povsod. Glavna zaloga: Drogerija «Adrijac», Ljubljana, Selenburgova ulica. 157

* **Higijenična česalnica za dame.** O. Fethich-Frankheim, Ljubljana, Kongresni trg 19. Negovanje las. Ondulacija. Barvanje z L'Oreal Henné. El. masaža lica. Manikura. Izvršuje vse lasna dela. Kupuje odpadne in odrezane lase po najvišji dnevni ceni. Parfumerija.

Domače borze

24. septembra:

ZAGREB. Nazadovanje deviznih tečajev se je danes še poostriilo. Narodni banki ni bilo treba intervenirati, ker je bilo blaga tudi še po porzi dovolj. Nazadovanje na deviznem tržišču je povzročilo uvrščeno dinarja na evrski borzi. Na efektivnem tržišču je bil živahen promet. Tečaji so poskočili. Notirale so devize: Dunaj 0.126—0.129, Berlin 0.00001 — 0.000022, Budimpešta 0.50—0.53, Italija 408—412, London 410—414, Newyork 89.5—90.5, Praga 269—274, Pariza 595—540, Švica 1610—1620; dolarji 88—89, lire 402—404; efekti: Hipotekarna 148—150, Eskomptna Zagreb 179—181, Jugoslavenska 160—160.5, Prašedionia 1155—1175, Ljubljanska kreditna 220—225, Slavenska 109—110, Eksploatacija 250—267.5, Slavonija 275—289, Sečerna Osijek 2700—2760, Gutman 2100—2175, Trbovlje 1050.

BEOGRAD. Devize: Amsterdam 3530—3580, Dunaj 0.127—0.1275, Budimpešta 0.52—0.53, Bukarešta 42.25—42.75, Italija 408.5—409.5, London 412.75—413, Newyork 90.90—91.10, Praga 277.5—278, Švica 1615—1620.

Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani. Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Pr. Brozović

Najboljši premog, drva in ogelje

kupite najceneje pri
Družbi ILIRIJA, Ljubljana,
Kralja Petra trg 8. — Tel. 220.

„Oceania“ in njena uprava

Trst, sredi septembra. Ko je kapitan Ilija Gopevčič privrkal stopil v javnost s svojimi obtožbami na naslov sedanjega uprave paroplovne družbe „Oceania“, je le-ta, pač da z molkom upala zadušiti akcijo, ki naj bi razkrila jugoslovanskim službenim in neslužbenim krogom, pogubnost delovanja družbene uprave prav tako glede na koristi družbenih delničarjev, kakor glede na koristi jugoslovanske pomorske plošbe in tako jugoslovanske države same. Ali če je moč upravnemu svetu „Oceania“, ni moč kapitanu Gopevčiču in niso močala tista glasila jugoslovanske javnosti, ki jim je korist države sveta stvar in tako je prihajalo v jugoslovansko javnost čim dalje več s krepkimi, neovrgljivimi dokazi pridnih obtožb, na katere se pač ni več dalo molčati, ker bi bil nadaljnji molk pomenjal, da prizadejati krog brez ugovora priznava svoje grehe. In oglasilo se je prav brez vsakega razloga kot prvi bratitelj „Oceania“ uprave — ravnanje Jadranske banke v Beogradu, čigar plad-doyer je bil temeljito zavržen v „Jutro-rem“ dopisu iz Trsta (št. 194. od 21. avgusta 1923.). Medtem pa se je vendarle opogumil tudi nekdo iz „Oceania“, uprave same in je v splitskem „Novo Doba“ napisal nekak odgovor na nekatere obtožbe, ki so bile iznesene v jugoslovanskem tisku in jih označil za — obrekovanje gospodov, ki so si baje stekli velikanske zasluge ne samo za „Oceania“, temveč tudi za jugoslovansko stvar, češ, ker se je po njihovem prizadevanju „Oceania“ rešila naših narodnih zastav, ker so oni pokupili veliko delnic, ki so se nahajale v italijanskih in grških rokah.

Kar se tiče obrekovanja, je stvar popolnoma jasna. Številke ne lažejo in ne obrekujejo, a v vseh dosedanjih dopisih o „Oceania“ so govorile le številke in tako naj govore tudi nadalje. Da pa njihov govor ni v prilog sedanjih upravi „Oceania“, je prav tako jasno, kakor je jasno, da pokupovanje delnic (po 140 lir komad) s strani nekaterih gospodov iz

kroga sedanjega uprave ni rešilo „Oceania“, naši narodni zastavi. Da ni bilo tistih junakov, ki so s svojo smrtno borbo v al-banskih grozotah in s svojo brezprimernu huzabrostjo na vseh neštetihi krvavih pri-borili naši jugoslovanski domovini svo-bodo in prost izhod na morje: ali bi bili rešili Jugoslavijo tudi le eno samo ladjo tisti pokupovalci „Oceania“ delnic, ki so bili prepričani, da s tem pokupova-njem napravijo — dober posel?

V ostalem pa poglejmo, kako je bila stvar z delnicami tedaj, ko se je družba ustanovila!

Ob ustanovitvi družbe so prinesli Ita-lijani v družbo naslednje parnike: „Ja-dera“ (6500 ton), „Radium“ (5250 ton), „Elektra“ (4650 ton), „Maria Teresa“ (4213 ton), „Majdan“ (500 ton), „Maria B.“ (500 ton), „Clis“ (280 ton). Vsega skupaj torej 21.593 ton. Kar se tiče Grkov, je bil njihov samo parnik „S. Spiridon“ s 900 tonami. Nasprotno pa so Jugoslovani prinesli v družbo nasled-nje parnike: „Mrav“ (6500 ton), „Zora“ (5560 ton), „Kostrena“ (4400 ton), „Sud“ (4420 ton), „Vladimir“ (1800 ton), „Dia-mant“ (1400 ton); skupaj 24.080 ton. In če k temu še dodamo motorno jadrenico „Renée“ s 180 tonami, so Jugoslovani prinesli v družbo 24.260 ton, Italijani in Grki pa skupaj le 22.793 ton. Ker število delnic odgovarja tonazlu, je s temi števil-kami dokazano, da so Jugoslovani ob ustanovitvi družbe imeli večino delnic in še tem bolj, ker so bili jugoslovanski parniki v mnogo boljšem stanju kot pa italijanski. Potemtakem ni bilo prav nič treba pokupovati delnic, da bi se zagotovi-la jugoslovanska večina, ker je ta ve-čina itak obstojala že od vsega začetka. Dokaz temu je tudi prva družbena upra-va izvoljena leta 1917. Evo je: Bielič Ivan (Jugoslovani), Bogdanović Ante (Ju-goslovani), Foresti Attilio (Italijani), Jan-ković Spiro (Jugoslovani), Gärtner Janko (Jugoslovani), Korić Ivan (Jugoslovani), Pajković Eduard (Jugoslovani), Pollich

Ettore (tedaj še dober Hrvat), Preuschen bar. Franz (Nemec), Stipanović Tomo (Jugoslovani), Vuković vit. Antun (Jugo-slovani). Od 11 članov družbene uprave jih je bilo torej 9 Jugoslovani, 1 Itali-jan in 1 Nemec. Do leta 1921. sta izstopi-la Gärtner in Vuković ter sta vstopila. namesto prvega Kalé Ante (Jugoslovani), namesto drugega pa Negri Primo (Itali-jan), tako, da je uprava „Oceania“ do leta 1921., ko je bila družba prisojena Jugoslaviji, obstojala od 8 Jugoslovani, 2 Italijani in 1 Nemec. Enako razmerje je bilo tudi v nadzorništvu in ravnatelj-stvu. — Sedaj pa naj reče kdo, ali si je na podlagi teh dejstev mogoče misliti, da bi ne bila večina delnic v jugoslovanskih rokah, da bi bili Italijani in Grki, če bi bili oni imeli večino delnic, pustili kar tako tja v en dan, da bi stala na čelu družbe jugoslovanska uprava sploh, kaj pa šele s tako večino?

In ali bi bilo mogoče, da bi bil občni zbor družbe, če bi bila večina delničarjev tuje-rodna, dne 25. novembra 1921., prišel do sklepa, da se sedež družbe prenese na jugoslovanska tla, na Sušak?

Ne, gospoda! Pokupovanje delnic je moglo imeti poleg že zgoraj omenjenega namena le še en namen, ki je pa v naj-hujšem nasprotju s trditvijo, da se je ta-ko hotelo ohraniti „Oceania“ naši narodni zastavi. Naj le povedo svoja imena gospodje, ki so pokupovali delnice, pa jim povemo potem v obraz, da so jih poku-povali zato, da bi prišli do večine za — preprečitev prenosa sedeža družbe na jugoslovanska tla in pa zato, da bi tudi še nadalje mogli nemoteno gospodariti z družbenim imetjem sebi v prid, a na škodo ostalih delničarjev. In tu, gospoda, gre za milijone!

Danajšnja uprava se sedaj izgovarja, da je morala izvršiti razne poprave na par-nikih pod pritiskom italijanskih oblasti in da je zato morala žrtvovati ogromne vsote in zadolžiti družbo. Oblasti da so ji zagrozili, da bodo same dale izvršiti poprave na račun družbe, ako jih ne da izvršiti družbena uprava. — Ta trditev je popolnoma nova in je uprava ni iz-

nesla na nobenem obnem zboru, kjer se je vedno trdilo, da so se poprave morale izvršiti pod pritiskom laških (!) mornar-jev. Toda ta „pritisk“ ni za stvar samo tako važen, pa naj je prišel odkoderkoli, temveč je važno le, kako je uprava pri-teh „popravah“ naravnost upravljala družbene imetje. Evo številki!

Parnik „Maria B.“ (500 ton) se je mor-al popraviti leta 1920. in je bilo za to popravilo proračunanih 250.000 lir stroš-kov, da bi bil parnik zopet sposoben za plovbo in bi dobil potreben razred. Up-ra-va pa ni odobrila tega proračuna, temveč je dala na svoje pest popraviti parnik v ladjedelnici pri Sv. Roku v Trstu ter iz-dala za to popravilo nič manj kot 1.300.000 lir, torej za celih 1.050.000 lir več kot je bilo potrebno. — Tu je treba pripomniti, da bi se bil parobrod, nepo-pravljen, mogel tedaj prodati za 450.000 lir. Za popravilo se je torej izdalo več kot trikrat toliko, kolikor je bil parnik vreden. Najlepše pa je to, da bi se bil tedaj popolnoma enak parnik, nov (!), mogel dobiti za najvišje ceno enega mili-jona lir! Tako se je za popravilo potrosilo najmanj 800.000 lir več kot bi bil stal popolnoma enak nov parnik! In podob-nih dokazov slajnega gospodarstva druž-bene uprave bi se moglo navesti še neko-liko. Potem naj pa še reče kdo, da upra-va res nima velikih zaslug za napredek in procvit družbe!

Kar je res, je res, in če je uprava vsled splošne krize v pomorski plošbi morala zadolžiti družbo pri Jadranski banki, ji noben pameten človek tega ne bo očitil. Ali da jo je s takim gospodar-stvom, kakor je povedano zgoraj, zadolži-la prekomerno, da jo je zadolžila preko polovice družbene delniške glavnice in to brez predloženega dovoljenja obnega zboru delničarjev, kršeč tako družbena pravila v njihovih temeljnih določbah, to pa ni več opravičljiv prestop, temveč kazniv dejanje, ki ne spada več samo pred občni zbor, temveč že naravnost pred — sodnika! In tu ne pomagajo noben izgovor, tudi ta ne, da je uprava še skoraj popolnoma odplačala banki dolg, ki je znašal nad 8.800.000 lir. Kajti s čim pa

ga je odplačala? Evo: prodala je z par-nika, za 2 izgubljena parnika je pote-gnila zavarovalnico, porabila je pletelne zasluge vseh ostalih parnikov (vseh pa-let delničarjev niso prejeli niti ene pare-dividende!) in vse zneske za amortiza-cijo parnikov, ki se niso odplačali, tako da družba leta 1922. ni imela nikakršnih za-kladov, ne rezervnih in ne za obnovo in amortizacijo parnikov. Na tak način pa ni težko plačevali dolgovi in uprava si ta-kega gospodarstva pač ne more šteti v bogve kakšno zaslugo, za katero bi me-nda še hotela priznati delničarjev. Za-tožna klop, ne pa priznanje! — In gospo-da se zavedajo svoje krivde in od tod tudi njihov odpor proti prenosu družbenega sedeža na jugoslovanska tla, kjer bi jim državna oblast znala pretipati jetra in obisti, dočim se v Trstu čutijo varni, ker vedo, da je italijanskim oblastim ljubša, čim več jugoslovanskega narodnega ime-ja gre v izgubo. Od tod pa tudi njihove pritiski na delničarje, naj se ne priključi-jejo akciji kapitana Ilije Gopevčiča, ki gre za tem, da se izloči družbena uprava ni sedež družbe čim prej prenese tja, kamor spada, v Jugoslavijo, da se tam družba pod vestno in smoteno upravo zopet povzdigne, na korist delničarjev, ki so po ogromni večini Jugoslovani, in ki-rist jugoslovanske pomorske plošbe in z njo na korist jugoslovanske države in me. Ako kje in kdaj, je tu in sedaj na mestu ponovni apel na „Jadranske Štra-že“, naj skuša tu s odločnim posredova-njem čuvati koristi naše države!

Vsem jugoslovanskim delničarjem „Oce-anije“ pa velja ponovni svarilni klic: Ne dajte se premetiti, ne prodajte delnic temveč pripravite svoj naslov in števil delnic na naslov: Kapitan Ilija Gopevčič, Trst, ul. Torre bianca 8, z izjavo, da s priključuje njegovi akciji za sklicani izrednega obnega zbora, na katerem ne se obračuna z današnjo upravo in izsi prenos sedeža družbe na jugoslovanska tla da se reši, kar se še da rešiti, čes-še ni upropastila sedanja uprava!

DARUJE ZA CIRIL-METODOVO DRUŽBO.

Mali oglasi

Staneje z državnim davkom na inzerate vred do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljnja beseda 50 par-
sad. — Pisne se vedno naprej (lahko tudi v znakah). Na vprašanje odgovarja uprava le, ako je vprašanje
priložena znak za odgovor ter manipulatorske priložbine (1 Din).

Službe (dobe)

Učenca

poštenega in s primerno šol-
sko izobrazbo, se sprejme
tako v trgovino s mešanin
blagom. Pogoj po dogovoru.
J. Rojnik, trgovec, Polzela
v Sav. dolini. 10658

Čevljarški pomočnik

dober in pošten, se sprejme
tako v trajno delo. Stanov-
vanje in hrana v hiši, drugo
po dogovoru. — Pismeno ali
osebno ponudbe na: Valentin
Kerk, čevljar, Zalec v Sav.
dolini. 10653

Izurjenega žagarja

z motorni cirkularni, za re-
zanje drv, se sprejme. Oglasi-
titi se je pri Ludoviku Her-
šič, lesna trgovina, Priško-
vec, Ljubljana. 10663

Za gradbo

večje elektrarne

z daljnovodom v Slo-
veniji se išče že prak-
tično izvežban

inženir

elektrotehnične, grad-
bene ali strojne stroke,
ki je najmanj več kaka-
kega slovenskega jezika
Ponudbe pod „Stalno
mesto“ na upravnishvo
„Jutra“. 5052

Skladiščnika

zmoza, za takojšnji nastop,
išče „Konzervna tovarna
Globus“ na Vrhniki. Pred-
nost imajo vpojenjeni oro-
niki. Iskanam se sprejme v
službo spretno in vestno
salidkentištno. Stanovanje
prosto. V obeh slučajih naj
se ponudbe naslovijo direk-
tne na tovarno. 10660

Išče se natakariča

za v lep kraj na deželi.
Prednost imajo ose z detele
in ki imajo knjižico. — Po-
nudbe na upravo „Jutra“
pod „Dekle z detele“. 10649

Krojaški pomočnik

zmoza za boljše delo, se
sprejme. Istotam se sprejme
vajeenje. — Več se polave v
trgovini Antona Presker, Sv.
Petra cesta 14. 10632

Službe (iščejo)

Dobro izurjena šivilja

gre na dom šivati. — Naslov
pove upravo „Jutra“. 10625

Izprašan strojniš-

kišničar in električar s
14letno prakso, neolenjen,
zanesljiv, išče službe. — Po-
nudbe na upr. „Jutra“ pod
šifro „Strojnik 14“. 10668

Primerne službe išče

gospodična, večta slovenske
stenoarhije in strojepljiva s
dvomesečno prakso. Naslov
pove uprava „Jutra“. 10698

Potnik

večkrat papirnatih strok, pre-
vzame zastopstvo, kako to-
varne proti proviziji ali
stalnemu mesečnem plači. Cenj.
ponudbe se prosil na upravo
„Jutra“ pod „Papir“. 10683

Prodajalka

izurjena v vsaj stroki, želi
premeniti mesto. Naslov se
izve pri upr. „Jutra“. 10679

Mesta blagajničarke

želi gospodična, ki je služ-
bovala do sedaj v modni,
manufakturni in konfekcijski
stroki. Večta je slovenskega
in nemškega jezika. Nastopi
lahko takoj ali pozneje. —
Cenjene ponudbe na upravo
„Jutra“ pod „Poštena moč“. 10670

Lesni prejemalec

in nakupovalec, pošten in
zanesljiv, s najboljšimi priče-
vati, želi premeniti mesto.
Ponudbe na upravo „Jutra“
pod „Prejemalec“. 10630

Gospodična

z večletno prakso, perfektna
v strojepljavi, išče stalnega
mesta. Ponudbe na „M. V.“
na upravo „Jutra“. 10645

Kot učenca

papirne ali galanterijske
stroke, želi takoj v Ljublja-
ni vstopiti izdelava deklica s
tremi mešč. razredi. Naslov
v upravi „Jutra“. 10624

Službo v pisarni

ali kot blagajničarka, išče
gospodična, perfektna v ste-
nografiji, strojepljavi in nem-
ščini. Naslov pove uprava
„Jutra“. 10600

Prodaj

Tkane papirnatih vreče

dobro obrabljene, proda večjo
množico po ugodni ceni
trgovca Ivan Perdan v Ljub-
ljani. 10668

Dinamo stroj

3 P.S., popolnoma nov, 220
volt, komplet, silikalna plošča
Volt in Amper meter, se
proda. — Ogleda se: Sava
32 pri Jesenicah. 10685

Dvoje železnih peči

in črnilnik
v še dobrem stanju, napra-
da. Povpraša se v kavarini
„Leen“, Kolodvorska ulica
št. 29. 10612

Nujno se prodaja:

Nova ameriška pisalna
miza, velika za banko, šte-
lerna velika blagajna (Wert-
helmer), popolnoma v redni
pisalni stroj „Ideal C“ ter
god za iskanje v izmeri od
3 in tri črti orala, eventuel-
no s senzilo vred, vse to po
jako nizki ceni. Osebnost ali
pismeno se ogledati na na-
slov, kateri se izve v upravi
„Jutra“. 10658

Otroški vozički

po znani ceni v veliki iz-
beri in vaskovratni modeli.
Tribuna, Ljubljana, Karlov-
ska cesta št. 4. 10223

Pisarniška oprava:

2 misli, 1 omara, 2 fotelja
in pisalni stroj s mislico, se
proda. Informacije na Sv.
Jakoba nabrežja 39. 10641

Filatelisti!

Prodajam 600.000 znamk
po jako nizki ceni. Pismene
ponudbe, ki jim sledi ogled,
na upravo „Jutra“ pod šifro
„Znamke V. V.“ 10644

Par finih čevljev

za dame, samo za 200 Din.
Skladišče pri odet. popusta,
trgovci po dogovoru. Janko
Kos, čevljar, Rožna dolina
pri Ljubljani. 10627

Cebele

18 rojev v kranjih, os. tudi
10 plemenjakov, se ceno
proda. Naslov pove upra-
va „Jutra“. 10607

Pozor!

Kdor bi kupil ješčice, naj mi
takoj javi svoj naslov na
upravo „Jutra“ pod „Trgo-
vec, Dolenjska 9777“. 10611

Poceni se prodaja:

Nova silinska sušilna, 2 rab-
ljeni sofi, fotelji, velika
postelj kompl. in miza. —
Marija Jelenič, Stara pot 1.
1/3. Od 11—3 in od 6 na-
prej. 10612

Redka priložnost!

Glasovir kratke oblike, v
zelo dobrem stanju, se takoj
proda (Biedermayer Aspi-
net) Din 5000. — Puch-
Nator 3 in pol PH s svečnim
vlagom, novo pnevmatiko in
priključnim vosom, 9000 Din.
— Šušilni stroj „Singer“
2000 Din. Vpraša se pri S.
Valentin, mizar v Ptuju,
Ljutomerška cesta št. 16. 10618

Za stanovanje

obsteječa iz 1 sobe in kuh-
nje plačam 2500—3000 krom
mesečno. Stanovanje je lahko
opremljeno ali prazno. Po-
nudbe pod „Soba in kuhinja“
3000 K mesečno na upravo
„Jutra“. 10692

1 ali 2 dijaka

se sprejmeta na hrano in
stanovanje. Tehnična sredstva
sola in realna eta v bližini.
Naslov pove uprava „Jutra“. 10635

Priprosto stanovanje

s hrano ali brez iste, išče
uradnika. Ponudbe na upra-
vo „Jutra“ pod „Priprosto“. 10636

Dijakinja

se sprejme na hrano in sta-
novanje. Naslov pove uprava
„Jutra“. 10639

Soba s kuhinjo

se išče. Plačam eno leto na-
prej. — Naslov pove uprava
„Jutra“. 10613

Stanovanje

s petimi sobami in kopalni-
co, se odda za eno leto. —
Ponudbe na upravo „Jutra“
pod „St. 18“. 10628

Kupim

Hlode kupim

jelove ali smrekove, 4—8 m
dolge, najraje na južni in
dolenjski strani. Ponudbe
s navedbo najnižje cene za
m³ franko vagon, na upravo
„Jutra“. 10066

Kostanjevih drogov

(11 m 13 cm) kupim vsako
množino. Cenj. ponudbe s
navedbo cene na upr. „Jutra“
pod šifro „Kostanj“. 10640

Auto-omnibus

s 10—15 sedeli, se kupi. —
Popis in ponudbe s navedbo
cene in znamke pod „Auto-
omnibus“ na upravo „Jutra“
10631

Kmet-pridelki

Večjo množino lepega pre-
branega krompirja imam
naprodaj po K 450 Kp. —
Jakob Uram, Malava 16, P.
Ježica. 10649

Nepremičnosti

z dobro zasajenim vinogra-
dom, v bližini žel. postaje
Ponikva, pri Trebnju, se
poceni naprodaj. V hiši je
soba, kuhinja, klet, poleg
hlev, svinjak, drvarnica. Zra-
ven tudi velika s deteljo ob-
sejana njiva in nekoliko sad-
nega vrta. Več pove lastnica
Helena Šmekar, Višnjagora
št. 51. 10666

Hiša

z dobro zasajenim vinogra-
dom, v bližini žel. postaje
Ponikva, pri Trebnju, se
poceni naprodaj. V hiši je
soba, kuhinja, klet, poleg
hlev, svinjak, drvarnica. Zra-
ven tudi velika s deteljo ob-
sejana njiva in nekoliko sad-
nega vrta. Več pove lastnica
Helena Šmekar, Višnjagora
št. 51. 10666

Trinadstropna hiša

s trgovskim lokalom, hle-
vom, remizjo in vazoze in
prim. skladiščem v središču
Ljubljane, naprodaj. — Isto
poslopje bi bilo tudi za kn-
ko banke ali menjalnico za
pripravičati. — Ponudbe pod
šifro „Centrum“ na upravo
„Jutra“. 10633

Lokali

V najem vzamem

kavarno, gostilno ali trgo-
vino, kar si boš in v vsakem
kraj, lahko takoj. Z. Roš-
kar, Miklošičeva ulica, Ptu-
j. 10620

Stanovanje

obsteječa iz 1 sobe in kuh-
nje plačam 2500—3000 krom
mesečno. Stanovanje je lahko
opremljeno ali prazno. Po-
nudbe pod „Soba in kuhinja“
3000 K mesečno na upravo
„Jutra“. 10692

1 ali 2 dijaka

se sprejmeta na hrano in
stanovanje. Tehnična sredstva
sola in realna eta v bližini.
Naslov pove uprava „Jutra“. 10635

Priprosto stanovanje

s hrano ali brez iste, išče
uradnika. Ponudbe na upra-
vo „Jutra“ pod „Priprosto“. 10636

Dijakinja

se sprejme na hrano in sta-
novanje. Naslov pove uprava
„Jutra“. 10639

Soba s kuhinjo

se išče. Plačam eno leto na-
prej. — Naslov pove uprava
„Jutra“. 10613

Stanovanje

s petimi sobami in kopalni-
co, se odda za eno leto. —
Ponudbe na upravo „Jutra“
pod „St. 18“. 10628

Kapital

Din 50.000

hipotekarnega posojila išče
mlad trgovec, za dobo 1—2
let. Ponudbe na upr. „Jutra“
pod šifro „Varnost 20“. 10646

Amerikanci, pozor!

Kdo posedo dobro situiranemu
trgovcu na sigurno mesto,
na prvo knjižbo posestva
150.000 Din proti visokim
obrestim. — Sprejme se tudi
brez soudelebe družabnik ali
da sam posojilcu krasno
stanovanje. — Ponudbe na
upravo „Jutra“ pod „Varno
naloženo“. 9972

Dopisovanje

Črna brhka sokolica
želi korespondence s enako
mističnim gospodom. Če mo-
goče s sliko. — Dopisil pod
šifro „Sokolica“ na upravo
„Jutra“. 10617

Čakam

in gledam kdaj bo vstalo
ljubo „Solnce“ in mi posla-
lo zlate žarke v posrčavi! —
Kje je odgovor na pismo od
17.7 „Veseli“. 10634

Seznani se želi

deklet s lepo preteklostjo,
boljši starost in s nekaj
premoženja, s strojevojo v
starosti od 23 do 34 let,
brez vseh madežev. Le res-
ne ponudbe s sliko naj se
pošljejo na upravo „Jutra“
pod „Lepa preteklost 1125“. 10635

Dopisovanja želi

22 let stara, mirna